

dum ò Euthyphro si uoluiffes, summâ eorum quæ rogabam explicuiffes, fed satis apparet, quàm non promptus & libens ad me docendû accedas: & nûc utiq; cum in hoc esles, resiliabas: quod si respondiffes, fortassis dudum sanctitatem abs te didiciffem: nunc autem (necesse est enim interrogantem interrogatum sequi quacunq; ducit) quid tandem dicis sanctum esse, atq; sanctitatem: nõne scientiam quandâ uouendi, atq; sacrificandi? *EV T.* Equidem. *S O C.* Nõne sacrificare est munera dijs offerre? Vouere autẽ, à dijs petere? *EV T H.* Et maxime quidem ò Socrates. *S O C.* Scientia ergo & dijs dandi, & ab ijs petendi hoc quidem pacto sanctitas erit. *EV T H.* Perpulchre ò Socrates quod dicebam intellexisti. *S O C.* Audivi sum ò amice sapientiæ tuæ, mentemq; adhibeo, nec excidere quicquam patiar frustra. At mihi dicas oro, quænam hæc est ministratio erga deos? An esse dicis ab ijs petere aliquid, & ijs dare? *EV T H.* Certe. *S O C.* Recte ab illis petere, nõne est ea petere quibus egemus? *EV T H.* Quid ergo? *S O C.* Recte autem dare, ea quibus indigent illis offerre: Neq; enim scitum esset ea alicui quibus non indiget largiri. *EV T.* Vera narras ò Socrates. *S O C.* Mercatura igitur ò Euthyphro inter deos & homines mutua quædam sanctitas erit. *EV T.* Mercatura, si sic nominari luber. *S O C.* At nihil mihi placet, nisi sit uerû. Dic ergo, quænam dijs ex muneribus nostris utilitas. Nam quæ ipsi dent, nemo est qui ignoret. Nihil enim nobis est bonum quin illi præbeant: quæ uero à nobis accipiunt, quid illis conferunt? An tãto ipsi in hac mercatura præstamus, ut cum nos omnia ab illis bona suscipiamus, ipsi nihil à nobis boni reportent? *EV T.* Num opinaris ò Socrates deos ijs quæ à nobis accipiunt, aliqua ex parte uiuari? *S O C.* At quid tandem erunt hæc nostra dona dijs oblata? *EV T.* Quid putas aliud quàm honorem, uenerationẽ, & ut modo dixeram gratiam? *S O C.* Est igitur ò Euthyphro placitum modo dijs sanctum, non autem utile, aut amicum? *EV T H.* Reor equidem maxime omnium amicum. *S O C.* Igitur sanctum rursus ut uideo est, quod sit dijs amicum? *EV T H.* Maxime. *S O C.* An est mirum igitur cû hæc dicas, quòd rationes tibi nequaquam consistunt, sed uacillare potius uidentur, ac me ueluti Dædalum culpæ, quòd eas nutare cõpellam: cum tamen ipse longe admodum artificiosior sis quàm Dædalus, dũ ipse facis ut sermones in circulo reuoluantur. An nõ sentis orationem rursus in idem refluere? Meministi in superioribus sanctum & dilectum deo haud eadem, sed diuersa inuicem apparuisse? *EV T.* Memini. *S O C.* Nunc uero ne quaquam animaduertis te sanctum deo amicum dicere? hoc autem nihil aliud est quàm deo dilectum. An non? *EV T H.* Omnino. *S O C.* Ergo aut tunc non recte concessimus: aut si recte tunc, modo non recte iudicauerimus. *EV T H.* Videntur. *S O C.* Igitur à principio rursus quid sanctum sit, examinandum est. Nã ego antequam discam, uolens ac libens ad stare nequaquam uerebor. Sed ne me contentans, imò mentem penitus adhibens quammaxime nunc exprime ueritatem. Nosti enim si quis hominum alius. Neque dimittendus es, quemadmodum Proteus, priusquam dixeris. Nam nisi liquido sanctum ac prophanum nouiffes, nunquam mecenasij cuiusdã gratia, uirum senem & patrem ut reum mortis persequi statuiffes, sed deos timuiffes, ne forte minus id recte aggredereris, atque hominum conspectum ueritus esses. Nunc autem noui quod sanctum & pro-

phanum nosse planè opinaris. Dic igitur optime Euthyphro, neq; nos celes quid ipsum esse putes. *EV T.* Aliàs ò Socrates, nûc iam aliò proporo: hora enim est ut abeam. *S O C.* Quid agis amice? Magna de spe me nunc abiens deiecisti, qua sperabam abs te quid sanctum, quid non sanctum discere, atque ita Melitii accusationem euadere, ostendens illi quod ab Euthyphrone diuinorum sapientiam adeptus fuerim, neque ulterius ex mea ruditiq; sententia noui aliquid de diuinis inducturus sim, sed reliquum omne tempestus rectius sim uicturus.

PARMENIDES,

VEL, DE VNO RERVM
OMNIVM PRINCIPIO, ET DE IDEIS.

MARSILII PICINI
ARGUMENT.

CVM Plato per omnes eius dialogos totius sapientiæ fœmina sperferit, in libris de Repub. cuncta moralis philosophiæ instituta collegit, omnem naturalium rerum scientiã in Timæo, uniuersam in Parmenide complexus est theologiam: cumq; in alijs longo interuallo ceteros philosophos antecesserit, in hoc tandem seipsum superasse uideatur, & ex diuinæ mentis adytis intimoq; philosophiæ sacrorum cœlestis hoc opus diuinitus deprompsisse. Ad cuius sacram lectionem quis quis accedit, prius sobrietate animi munitis; libertate se præparet quàm attritare mysteria cœlestis operis audeat. Hic enim diuus Plato de ipso uno subtilissime disputat, quæ admodum ipsum unum rerum omnium principiu esse, super omnia, omniaq; ab illo. Quo pacto ipsum extra omnia sit, & in omnibus, omniaq; ex illo, per illud, atq; ad illud. Ad huius quod super esse tiam est, unius intelligentiam gradatim ascendit. Vnum quippe in triplici ordine reperitur. In ijs quæ fluunt, atq; sensibus subiiciuntur, & sensibilia nominantur. In ijs etiam quæ semper eadem sunt, & intelligibilia nuncupantur, nõ sensibus amplius, sed sola mente percipiẽda. Nec in ijs tantum, uerum etiam supra sensum & sensibilia, intellectumq; & intelligibilia ipsum unum existit. Quamobrẽ hoc in dialogo Zeno Eleares primo Parmenidis Pythagorici discipulus unum esse in sensibilibus probat, ostendens quòd si hæc multa essent, nullo modo unius natura participantia, errores plurimi sequerentur. Deinde Socrates Zenoni non repugnans quidem, sed eum altius eleuans, ad considerationem unius & unitatum quæ in rebus intelligibilibus in sunt, perducit, ne in hoc uno quod sensibilibus inest, moretur. Ex hoc igitur ad Ideas inuestigandas perueniunt, in quibus reum unitates consistunt. Postremo Parmenides ipse senior haudquaquam Socrati contradiçens, sed inchoatam contemplationem eius absoluens, integram Idearum explicat rationem. Vbi quatuor de Ideis quaestiones inducit. Primo utrum sint. Secundo quorum Ideæ sint, & quorum minime. Tertio quales sint, quàm uel uim habeant. Quarto quomodo ab ijs quæ infra se sunt, participat. Hinc iam ad unum quod super intelligibilia & Ideas existit, ascendit ipse, nouemq; de illo suppositiones adducit, quinque si unum positioes de sit, quatuor si non sit unum, quærens quid utriusq; sequatur. uno. Hæc uero suppositiones à triplici unius, & duplici ipsius non esse partitione ducuntur. Vnũ quippe triplex, super esse, in esse, post esse reperitur. Ipsum uero non esse gemine considerationi subiicitur. Aut enim nullo modo esse, aut partim esse, partim non esse quis cogitat. Prima itaq; suppositio tractat, si unum super esse existit, quid circa illud ad ipsum, & ad alia sequitur. Secunda, si unum cum esse est, quomodo se habet ad seipsum atq; ad alia. Tertia, si unum su esse ponitur, quid illi deficere una ad seipsum aliaq; contingit. Quarta, si unum super esse consistit, quomodo se habet alia & ad se & ad unum. Quinta, si est illud unum quod cum esse locatur, quid alijs ad se, & ad illud est. Si unum accidit. Sexta, si nõ est unum ita ut partim sit, partim miame sit, sub esse potius ratione ad se & ad alia habeat. Septima, si nõ est unum natura ut nullo modo sit, quo pacto se habet ad seipsum atq; ad alia. Octaua, si non est unum ita ut partim sit, partim non sit, quid alijs ad se, & ad illud eueniat. Nona, si non est unum ita ad se, & ad unum modo sit, quid alia ad se, & ad illud deniq; pariat. *num?*

In ijs omnibus generatim intendit Parmenides potissimum hoc asserere, quod unum omnium principium sit: eoq; positum, ponatur omnia: sublatum autem, intermittatur. Itaq; in primis quinque suppositionibus quinque rerum gradus posito uno in rerum ordine tradit. In quatuor uero sequentibus inquit quot absurda, quot errores, quantaq; mala ipso uno sublato sequantur. Prima ex quinque superioribus de uno sublato; Deo differit, quomodo procreat disponit; deorum sequentium ordines. Secunda de singulis deorum ordinibus, quo pacto ab ipso Deo proficiunt. Tertia de diuinis animis. Quarta de ijs, quæ circa materiam fiunt, quomodo à supernis causis producuntur. Quinta de materia prima, quemadmodum suapte natura specierum est experts, & à primo uno dependet. Illud in super aduertendum est, quod in hoc dialogo cum dicitur unum, Pythagoræorum more quæq; substantia à materia penitus abioluta significari potest, ut deus, mens, anima. Cum uero dicitur aliud & alia, tam materia, quam illa quæ in materiam fiunt, intelligere licet. His ergo præmissis atque seruatis, ad ipsum dialogum ueniamus.

Vnum.

Aliud & alia.

CEPHALVS, ADIMANTVS, ANTI-
PHO, GLAVCO, PYTHODO-
RVS, SOCRATES, ZENO,
PARMENIDES.

Occasio
dialogi.

V M domo è Clazomenis Athenas profecti essemus, iuxta forum Adimantum & Glauconem offendimus. Et manum meam præhendens Adimantus, Salue, inquit, ò Cephalæ, & si quo indiges quod nostræ facultatis sit, dic. At ego, inquit, ad id ueni, quia uestra opera indigebo. Expone, inquit, quid sit quo indiges. Tum ego, Fratri uestro germano quod nomē erat: non enim memini. Erat enim ferme puer, quando primū huc è Clazomenis accessi. longum uerò intercessit temporis interuallum. Patri tamen eius Pyrilampes nomen fuisse arbitror. Profrus, inquit, ipsi uerò nomē Antipho. sed quid potissimum queris: Hi, inquam, concives mei ardentes sunt sapientiæ amatores, audieruntq; hunc Antiphonem diu Pythodoro Zenonis socio familiariter usum, rationes quas quoddam Socrates, Zeno, atque Parmenides inuicem pertractant, cum à Pythodoro frequentius accepisset, memoria retinere. Vera, inquit, dicis. Has itaque audire desideramus. Haud difficile est, inquit. nam dum esset adolescentulus, eas diligenter meditabatur. Nunc uerò apud auum, cui idem est nomen, circa rem questrum ut plurimum uersatur. Cæterum, si opus est, ad eum proficiamur. modo enim hinc domum abijt. habitat autem prope in Melita. Cum hæc dicta fuissent, accessimus, domiq; inuenimus Antiphonem frenum quoddam aprandum fabro tradentē. Postquam uero ab illo discessit, & fratres aduentus nostri causam retulerunt: agnouit me quod prius illuc accessissem, & complexum me salutauit. Nobis autem orantibus, ut disputationem illam referret, primo quidem recusabat. esse enim operæ non mediocris. deinde tamen exposuit. Dicebat ergo Antipho, Pythodorum narraſſe, Zenonem atque Parmenidem uenisse quondam ad magnorum Panathæorum celebritatem, & Parmenidem iam senem atque canum, aspectu decorum fuisse, annos ferme quinque & sexaginta ætatis agentem: Zenonem uero annos penè quadraginta natum, procerum in super, & grato corporis habitu: dicebatur autē in delicijs Parmenidi esse. Diuertisse uero apud Pythodorum extra moenia, in Ceramico, ac eodē aduentasse Socratem, aliōsque cum Socrate plurimos scripta Zenonis audire cupientes: tunc enim scripam ab illis aduecta. Socratem

uero eo tempore admodum iuuenem extisse, legisse autem illis Zenonem ipsum. Parmenidem enim fortè extra domum fuisse. Ac parum super fuisse legendum Pythodorus aiebat, cum intrasset domum ipse unā cum Parmenide & Aristotele, qui de triginta uiris unus fuit. Itaque pauca quæ legenda restabant, audisse: Veruntamen à Zenone prius omnia percepisse.

SOCRATEM igitur, cum ea audiuisset, primam primi sermonis hypothesim relegere iussit: ea lecta, sic intulisse. Quomodo id dicis, ò Zeno, si multa sunt quæ sunt, oportere ea similia, atque dissimilia esse. est enim impossibile. Neque enim uel dissimilia similia, uel similia dissimilia esse possunt. Nōne sic dicis? Sic certè, respondisse Zenonem. Nōne si impossibile est, dissimilia similia, aut similia dissimilia esse, impossibile est etiam multa esse? Nam si multa essent, impossibile quiddam eis accidat. Num hoc sermone tui uolunt: neque aliud quicquam intendunt, quam per omnia asserere non esse multa, huiusque ipsius unamquancq; rationem coniecturam esse putas, ac totidem coniecturas atulisse te censes, quot rationes atulisti, quod multa non sint? Sicne dicis? An ipse non rectè percipio: Imò respondisse Zenonem, optime quid hæc scripta sentiant, intellexisti. Intellego dixisse Socratem, ò Parmenides, quod Zeno hic non amicitia solum conspirare uult tecum, sed ijs etiam quæ composuit. Idem enim quodammodo quod & tu scripsit: uerum permutatione quadam nos decipere tentat, quasi aliud quā tu dicat. Nam tu in poematibus unum uis esse hoc totum quod est, atque huius argumenta quāmpulcherrima exhibes. Hic uerò multa esse negat, coniecturas & ipse per multas ac ualidas præbens. Dum ergo alter unum dicit, alter non multa, & eum in modum uterque loquitur, ut non uideantur idem inferre, cum tamen eadem ferme dicant, uidentur nobis ista supra nos dici. Ita est, ò Socrates, dixisse Zenonem. non omnino tamen rem tenes. quam uis ceu canes Lacenæ bene insequeris & uestigas dicta. Primum enim hoc te fallit, quod se tollant idcirco scripta, ut si, quod tu putas, cæteri consensu qui non possint, magnum quiddam sit nobis confectum. Sed quod quæsitum tu putas, ultro sic euenit. Sunt enim hæc reuera conscripta in suffragium Parmenidis, aduersus eos qui illum carperentur, dicentes: si quidem unum sit omne, ridicula plurima huic opinioni, ac etiam sibi penitus repugnancia euentura. Oppugnat igitur eos scriptum hoc qui multa esse uolunt, ac plura uicissim obicit, ut pateat multo absurdiora ex opinione illorum sequi, quod scilicet multa sint, quā ex opinione Parmenidis quod sit unum, si qui diligenter examinarit. Ob hanc itaque contentionem in ipsa iuuentute librum composui, quem suppetiens quispiam edidit antequam consultare mihi liceret, an edendus esset in lucem, necne. Id ergo te fugit, ò Socrates, quod existimas non iuuenili contentione, sed senili ambitione scriptum fuisse. Veruntamen, ut dixi, non inepte coniecisti. Accipio, inquit Socrates, & puto sic te, ut dicis, habere.

DE IDEIS QVAEDAM.

SED hoc mihi responde, putasne esse per se speciem quandam similitudinis? & huc aliam quandam contrariam dissimilitudinis speciem? In quibus duabus & ego & tu participemus, & alia

quæ utique multa uocamus? atque ea quæcunque in similitudine participant, similia fieri eatenus, quatenus participant? quæ uerò dissimilitudine dissimilia, & quæ utrisque utraque? Quod si omnia utrisque contrarijs existentibus participant, in eo quod utroque participant, similia & dissimilia inter se sunt, quid mirum? Si quis enim ipsa similia dissimilia esse diceret, uel dissimilia ipsa similia, monstrum quoddam, ut arbitror, diceret. Sin autem participantia in utrisque quispian utraque pari assereret, nihil mihi, ò Zenon, mirandū esse uideretur. Neque etiam id mirarer, si quis cuncta unum diceret ex eo quod in uno participant, atque hæc eadem rursus multa, quia multitudine quoque participant. At si quod ipsum unum est, hoc ipsum multa esse ostenderit, & ipsa multa unum, iam summo pere admirabor. Ac de cæteris omnibus eodem modo. Nam si genera ipsa, & species in seipsis ista contraria recipere dicat, admiratione profecto dignum erit. Etenim si quis me unum ac multa esse demonstraret, nihil mirum. siquidem uolens multa me asserere, dixerit alia esse dextera mea, sinistra alia, alia anteriora, alia posteriora, & superiora denique ac inferiora similiter: multitudinis quippe, ut arbitror, particeps ipse sum: unū uerò me ostendere uolens, dixerit, quod & nobis qui septē sumus, ego unus homo sim, unius particeps, similiter nihil mirum. Quamobrem uera utraque affirmantur. Si ergo quispian talia conetur, unum & multa eadem demonstrare, lapides uidelicet, ac ligna, & reliqua huiusmodi, unum & multa ipsum ostendisse fatebimur, non tamē unum multa, neque multa unū, neque mirabile quippiam dixisse, sed quod omnes confiteremur. At si quis eorum quæ paulò antè dixi, primum species ipsas secundum seipsas seorsum distingueret, ueluti similitudinem, dissimilitudinem, multitudinem, unum, statum, motum, cæteraque huiusmodi, deinde in seipsis ista commiseri secernique posse assereret, obstupescerem equidem, ò Zenon. Et si ea quæ scripsisti, ut uirum fortem decet, pertractata esse reor, multo tamen magis mirarer atque lerarer, si quis posset hanc eandē quæstionem in ipsis speciebus penitus implicitam, quemadmodum in rebus quæ uidentur, expositum est, ita & in ijs quæ ratione comprehēduntur, clarius explicare. Dum hæc Socrates diceret, aiebat Pythodorus se putasse Parmenidem & Zenonem in singulis esse aduersus Socratem indignatos, eos autem summa quadam attentione auscultasse, ac frequenter alterutrum respicientes subrisisse, quasi Socratem admirantes. Vnde cum finem Socrates loquendi fecisset, dixisse Parmenidem, O Socrates, quam dignus es admiratione propter imperum illum disputandi.

VERVM mihi dicas oro. Tu ita, ut dicis, seorsum quidem ipsas species discernisti, seorsum etiam speciebus participantia, uideturque tibi quiddam esse ipsa seorsum similitudo, cuius & nos particeps sumus, & quiddam seorsum unum, quiddam seorsum multa, & omnia quæcunque nuper à Zenone audisti. Mihi quidem uidetur, Socratem respondisse. Num talia quædam inquis, rogasse Parmenidē, ceu iusti speciem quandā ipsam per seipsam, & pulchri, & boni, atque omnium denique talium? Prorsus. Nunquid speciem hominis seorsum à nobis, & cæteris eiusdem generis, & ignis etiam & aquæ speciem? Sæpenumero, inquit Socrates, in

hac sum abiguitate uersatus, utrum de ijs perinde ut de superioribus dicendum sit, an secus. Vtrum de ijs etiam dubitasti, ò Socrates, quæ ridicula forte quis putet, sicut de pilis lutæ, & macula, & alijs ignobilissimis rebus atque uilissimis: num ambigis utrum ponenda sit horum cuiusque separata species, aliud quiddam ab illis existens, quæ nos pertractamus, an non? Nullo pacto, inquit Socrates: sed quæ uidemus hæc & sunt: speciem uerò quandam illorum esse putare, forte nimis ridiculum esset. Aliquando tamen hæc me cogitatio perturbauit, ne quid forte sit in omnibus idem: sed ubi paulisper institi, inde rursus discessi, metuens ne in nugas nullis unquam uerbis explicandas meus perirem. Vnde reuersus ad ea quæ species habere prædiximus, circa illa iam uersor. Iuuenis adhuc es, ò Socrates, necdum te Philosophia complexa est. Amplectetur autem, ut mea fert opinio, quando nihil istorum neglexeris, nunc uerò ad opinionones hominum obætatem respicis.

HOC igitur mihi dic. Videntur tibi, ut aiebas, species quædam existere, & ea quæ illis participant, illarum cognomena fortiri? ueluti similitudine participantia similia, magnitudine magna, pulchritudine atque iustitia, pulchra & iusta uocari: & maxime quidem, inquit Socrates. Nonne quodcunque speciei particeps sit, uel totam speciem uel partem participat? An est alius præter istos participandi modos? Et quis alius? Socrates ait. Vtrum uidetur tibi tota species in unoquoque multorum esse una existens: an aliter? Quid prohibet esse unam? Vnum ergo & idem in multis seorsum positis, totum simul unum erit, atque ita ipsum à seipso seorsum existet. Nequaquam, inquit Socrates. Verum sicut dies unus denique ubique semel adest, nec ipse tamen à seipso secernitur, ita nil prohibet qualibet speciem unam & eandem simul multis adesse, nec tamen à seipso seceri. Belle ò Socrates unum idem simul in multis ostendis, ac si multos homines uelotegens, dicas unum in multis totum esse, nonne tale quiddam dicitur? Forsitan. An ergo totum uelamen singulis, uel pars eius alia alteri aderit? Pars. Diuisibiles igitur, inquit, ò Socrates, species erunt, & quæ illis participant, partem capient, nec amplius in quolibet tota, sed pars cuiusque unum erit. Sic apparet. Quid igitur, nunquid dices unam speciem reuera & diuidi, & unam esse? Nullo modo. Considera itaque, si ipsam magnitudinem partiaris, & unumquodque plurium magnorum parte magnitudinis minore quam ipsa sit, magnum erit, nonne procul à ratione uidebitur? Prorsus. Quid uero, ipsius æqualis parte unumquodque paruum participans, habebit quo minore existente quam ipsum æquale, id quod habet æquale alicui sit? Impossibile. Sed & aliquis nostrū ipsius parui partē habebit, quia ipsum paruum maius est, quippe cū ea pars ipsius existat, atque ita ipsum paruum maius erit. Id autem cui ablata pars adicitur, minus erit, & nihilo maius quam antea fuerit. Istud inquit fieri non posse. Quo igitur modo, ò Socrates, ait, cætera speciebus participabunt, cum nec secundum totas, nec secundum partes participare queant. Per loquem non leue quiddam hoc ad determinandum mihi quidem uidetur. Ad illud autē quid ais? Quiddam? Reor te idcirco quamlibet speciem putare unam, quia cū plura quædam magna abs te uidentur, una quædam forsan idea tibi uidetur omnia perspicenti

centi, unde ipsum magnum unum esse putas. Vera dicis. Quid si ipsum magnum atque alia quæ magna sunt animo, eodem modo consideres per omnia? nonne unum quiddam magnum iterum apparebit, quo hæc omnia magna uideri necesse est? Apparet. Idcirco alia iam magnitudinis species præter ipsam magnitudinem, & participantia magnitudine, iterum elucebit, & in ijs omnibus alia rursus, qua uniuersa sint magna, nec amplius unaquæque species una erit, sed numero potius infinitæ. At forsitan, inquit Socrates, qualibet harum specierum notio quædam est, nec alibi esse quam in animis potest. si enim unaquæque una erit, nec continget quæ tu dicebas. Quid ergo? inquit, quælibet notio una est: notio autem nullius notio? At hoc impossibile. Sed cuiusdã: Cuiusdã sanè. Existentis, uel nõ existētis: Existētis. Num unius cuiusdam, quod notio illa in omnibus sequens intelligit, ideam unã? Profus. Præterea nonne species erit, hoc quod inteligitur unũ esse, semper in omnibus eadẽ? Necessarium hoc quoque uidetur. Quid uero? inquit Parmenides, an nõ necesse est, cũ cætera speciebus participet, ex notionibus unum quodque constare, & intelligere singula: uel cum sint notiones, nihil tamen intelligere? Sed neque id, inquit, ratione habet, uerũ quæ maxime sicilia mihi se habere uidentur, has quidem species tanquã exemplaria in natura consistere, cætera uero ijs similia fieri, atque esse simulacra, nec aliter ista speciebus participare, quod illis similia sunt. Si quid igitur, ut ais, species simile est, num possibile est specie ipsam nõ esse similem eius quod ipsi simile factum est, quatenus ipsi factũ est simile? An cogitari potest simile non esse simili simile? Nõ certe. Simile autem nonne eiusdem speciei necessario particeps est, cuius & illud cui simile sit? Necesse est. At quo similia participantia similia sunt, nonne illud ipsa species erit? Omnino. Non igitur potest quicquam speciei simile esse, nec species alteri. Nã præter ipsã speciem, species alia semper emerget: quod si illa cuiquã sit similis, alia rursus, nec unquã progressus iste cessabit, quin noua species semper occurrat, si species participantis similis sit. Verissima loqueris. Non ergo per similitudinem cætera speciebus participant, sed alius quiddam præterea quærendus est participandi modus. Apparet. Cernis, o Socrates, quanta sequitur ambiguitas, si quis species quæ species sunt, ipsas secundum se distinguat? Et maxime, inquit. Scito insuper te nondum, ut ita dixerim, comprehendere, quanta sit difficultas si unamquamque rerum speciem segregatam ab alijs ponas. Quomodo id, inquit? Multa quidẽ alia sunt, sed hoc est maximum: quia si quis illas neque nosci oportere contendat, cum sint tales quales esse debere species dicimus, eum sanè qui ista dicat, nemo possit redarguere, nisi multarum rerum peritus & ingeniosus sit, qui isthuc contendat, paratusque præterea sequi demonstrantem, & plurima longa ambage inferentem. persuaderi autem non poterit, qui ignotas illas esse contendat. Cur, o Parmenides, ait Socrates. Quoniã, o Socrates, & te arbitror, & quemuis alium quicumque essentiam quandam ipsam secundum se existentem ponit, eam in nobis esse non fore concessurum. Quo enim pacto, inquit Socrates, ipsa secundum se ipsam esset? Recte loqueris. Nonne igitur quotcumque ex ideis inuicem respiciunt quæ sunt, ipsæ ad se ipsas essentiam habent, nõ autem ad ea quæ circa nos sunt, seu simulacra, siue

quomodocumque illa quispiam nominet, quibus nos participantes singula esse denominamus? Quæ uero circa nos sunt illis æquiuoca, ipsa similiter ad se ipsa non ad species sunt, & sui ipsorum non illarum quæcunque rursus similiter nuncupantur. Quomodo dicis? inquit Sorates. Veluti si quis nostrum alicuius dominus aut seruus sit, non ipsius domini quod dominus est, seruus existit, neque ipsius serui quod seruus est, dominus est qui dominus dicitur: sed hæc utraque est tanquam homo. Ipsa uero dominatio seruitus ipsius existit id quod est, & ipsa iterũ seruitus eodem modo ipsius dominationis est seruitus: nec ea quæ nobis insunt ad illa, nec etiam quæ illic sunt, ad nos referuntur: sed, ut dixi, ipsa sui ipsorum & ad se ipsa sunt, & quæ hic sunt similiter ad se ipsa respiciunt. Intelligisne quod dico? Profus intelligo. Nonne & scientia ipsa quod scientia est, illius ipsius quod est ueritas, scientia est? Omnino quidem. Qualibet rursus scientiarum quæ est quod est, alicuius existentium est scientia, an non? Profecto. Scientia uero nostra, nonne ueritatis quæ circa nos, scientia erit? Et rursus, unaquæque nostra scientia, unius cuiusque eorum quæ circa nos sunt scientia. Necesse est. Veruntamen ipsas species neque nos habere, neque circa nos esse posse assentiris? Non profecto. Nunquid scientiæ speciem singula noscuntur? Certe. Quam speciem nos haud habemus. Non certe. Nulla igitur species a nobis cognoscitur, cum ipsius scientiæ particeps minime simus. Non apparet. Ignotum itaque nobis ipsum pulchrum, & ipsum bonum est, & omnia denique quæ ut ideas esse supponimus. Videtur. Considera & hoc etiam grauius. Quidnam? Num fateris, si est ipsum quiddam scientiæ genus, multo id præstantius futurum hæc nostra scientia, & ipsam pulchritudinem ac reliqua eodem pacto? Imò. Nonne si quid aliud est ipsius scientiæ particeps, nullum nisi deum dices supremam habere scientiam? Necesse est. Num poterit deus cum ipsam scientiam sit amplexus, hæc nostra dignoscere? Cur non? Quoniam, inquit Parmenides, confelsi sumus, o Socrates, neque species illas ad nostra uim habere quam habent, neque nostra etiam ad superna, uerum utraque ad se ipsa referri. Consensimus plane. Ergo si apud deum suprema ipsa dominatio est, atque ipsa suprema scientia, nunquam aut dominatio ipsa nobis dominabitur, aut ipsa scientia nos, uel aliud nostrorum quicquam cognoscat: sed & nos similiter dijs minime imperabimus imperio nostro, neque diuinũ quicquam scientia nostra percipiemus. Et illi item eadem ratione nec nostri erunt domini, neque res humanas cum dijs sint, animaduertent. At nonne ualde mirabilis, inquit, hic sermo uidebitur, si quis deum cognitione priuauerit? Hæc quidem, o Socrates, inquit Parmenides, aliãquæ præter hæc multa necesse est speciebus contingere, si quidem hæ rerum ideæ sint, & aliquis unamquamque harum, cum ex se sit, ab alijs separat. Vnde uacillat quisquis hæc audit, ac dubitat, ne forte ideæ nihil sint omnino: uel si sint, necesse sit esse humanæ naturæ ignotas esse, adeo ut qui hæc dicit, cum dixisse aliquid uideatur, mox illud, ut paulo ante patebat, mirum & incredibile uideri, & uiri admodum ingeniosi esse, percipere posse quoddam sit ipsum per se cuiusque genus, & ipsa secundum se esse

ipsum pulchrum & ipsum bonum nobis ignotum.

da cuiusque. necnon mirabilioris uiri officium esse, hæc postquam inuenit, alios docere posse, sufficienter omnia discernentem. Assentior ò Parmenides, inquit Socrates: quæ enim dicis, menti meæ mirifice consonant. Veruntamen, inquit Parmenides, si quis prædictis rationibus motus species rerum existentium auferat, neque speciem ipsam uniuersiuusque distinguat, haud sanè reperiet, quò còuertat intelligentiam, cum non permiserit ideam uniuersiuusque rerum existentium eandem semper existere, & in hunc modum differendi etiam facultatem funditus subuertet. Talem quandam rationem tu quoque præcipue sensisse mihi uideris. Vera dicis. Quid itaque de philosophia facies? quò his ignoratis te uertes: Haudquaquam discernere id in præsentia uideo. Priusquam te exercitaris, ò Socrates, definire aggredieris, quid pulchrum, iustum, bonum, & aliarum quælibet specierum, hoc enim pridem animaduerti, hic te audiens unà cum hoc Aristotele disputantem. Pulcher sanè atque diuinus, mihi crede, impetrus iste tuus, qui ad rationes se fert. Cæterum collige te ipsum, diligentiusq; te in ea facultate exerce, quæ inutilis esse uidetur multis, & quædem garulitas nuncupatur, dum iuuenis es, alioquin te ueritas fugiet. Quis est igitur exercitacionis huiusce modus Parmenides? Iste, inquit, quem à Zenone audisti. Sed etiam illud tuum aduersus hunc dictum miratus sum, cum diceres non in ijs quæ oculis percipiuntur, eorumq; errore cogitationem sistere oportere, sed ad ea confendere, quæ quis maxime ratione comprehendere, ac uere esse putaret. Quia mihi uidetur, inquit, non esse arduum, hoc pacto similia uidelicet, atque dissimilia, cæteræque quæ rebus existentibus competunt, explicare. Et probe quidè dixisti. Est autem præter hoc, illud etiam obseruandum, ut nò modo si est aliquid supponas, ac deinde quæ proueniunt ex suppositione còsideres: uerum etiã si non sit, supponas, si modo recte exercitari uelis. Quo pacto id ais: Verbi causa, si uelis circa istam suppositionem quam Zeno inuexit, si multa sunt, quid uenturū est ipsis multis ad seipsa & ad unū, & unū ad seipsum & ad multa. Ac rursum si nò sunt multa, iterum considerandum quid accidat unī atque multis, tum ad seipsa, tum inuicem. Et rursum si supposuerit esse similitudinem, uel non esse, quid potissimū ex utraq; suppositione contingat, tam ijs quæ supposita sunt, quam ceteris omnibus ad seipsa pariter, atq; inuicem. Eadem quoque de dissimilitudine ratio est, de motu, statu, generatione, corruptione, esse, atq; non esse, & ut uno uerbo còplectar, de quocūq; supponitur aut esse, aut nò esse, siue quamuis aliam passionem suscipere: còsideranda sunt quæ ex suppositione proueniāt ad seipsum, & ad quodlibet aliorum quodcūque elegeris, & ad plura, & ad uniuersa similiter, & alia rursum ad seipsa atq; ad aliud quodcūque assumpseris, siue ut existens, siue ut non existens ipsum posueris, si modo absolute exercitatus ueritatem sis penitus inspecturus. Arduum, inquit, opus narras, nec te omnino intelligo. Quin tu ipse iners aliquid, illo ipso modo percurrens, ut clarius intelligam: Grande, ò Socrates, onus seni imponis. Tunc Socrates, cur non ipse, ò Zeno, hanc rem discutis? Cui Zeno, subridens respondit, Ipsum, ò Socrates, oremus Parmenidem, neque enim leue quiddam est, quod ais. An non uides quantum sit negocium,

quod iubes? Quòd si plures essemus, haud sanè id postulare deceret. Indecorum nanque huiusmodi quædam in conspectu multorum tractare, atque id seni præcipere. Ignorant enim multi quòd absque hoc per omnia uelut discursu & errore impossibile sit mentis ueritati coniunctæ competentem fieri. Ego igitur, ò Parmenides, unà cum Socrate precor, ut & mihi etiam liceat tanto tempore transacto hæc audire. Cum uerò hæc intulisset Zeno, aiebat Antipho dixisse Pythodorum, se quoque, & Aristotelem, ac reliquos omnes obsecrauisse Parmenidem, ut quod dixerat, demonstraret, neque aliter faceret. Tunc demum Parmenides, necesse est, inquit, obtemperare, est mihi uideo in id quod passus est Ibycius equus, incidere. Cui & athleta & seniori, currum subito certamen, & propter experientiam euentum extimescenti, Ibycus ipse se conferens, inuitus, inquit, & ipse iam senex ad amores regredi cogor. Eadem ratione ego mihi admodum trepidare uideo, cum cogito quo pacto iam grandis natu tam profundū differendi pelagus transnatare queam. Obsequendum tamen, cum & Zeno ipse roget: iisdem enim sumus. Vnde igitur incipiemus? quidue primum ponemus? An uultis postquam negotiosum ludum ingressi sumus, à me ipso meaque positione in primis exordiar, de ipso uno, inquam, siue unum sit, siue non, quid accidat? Profusus, inquit Zeno. Quis igitur mihi respondebit? An iunior: minus enim negocij præbebit: & quæ ipse sentit, maxime respondebit, ut eius responso minus me defatiget. Paratus sum, ò Parmenides, Aristoteles inquit, me nanque significas, dum inuicem respondere iubes. Sed age, ut lubet, interroga me, tanquam libentissime responsurum.

DE VNO.

AGE igitur si unum est, non utique multa erit ipsum unum. Qui sit enim? Neque igitur partem esse illius aliquam, neque totum ipsum esse oportet. Curnam? Pars utique totius pars est. Quid uerò? Nónne totum est, cui nulla pars deest? Profusus. Vtrinque igitur ipsum unum ex partibus esset, totūque existens, ac partes habens. Necesse est. Vtrinque rursum ipsum unum multa potius, quam unum esset. Verum. Oportet autem non multa, sed unum ipsum existere. Oportet sanè. Itaque nec totum erit, neque partes habebit, si unum fuerit ipsum unum. Non certe. Si nullam habet partem, nec principium etiam, neque finem, neque medium habebit. partes enim ipsius hæc essent. Probe. Quinetiam principium & finis, termini cuiuslibet sunt. Quid nī? Infinitum igitur ipsum unum, cum principio sineq; caueat. Infinitum. Ergo & absque figura: neque enim rotundi, neque erecti particeps est. Cur? Rotundum porrò id est, cuius extrema undique à medio æque distant. Id nempe. Rectum uerò cuius medium extremis utriusque regione est. Sic est. Nónne partes haberet ipsum unum, multaq; esset, si rectæ uel circularis figuræ esset particeps? Omnino quidem. Idcirco neque rectum est, neque rotundum, cum partes etiam nullas habeat. Recte. Quinetiam cum tale fit, nusquam est, nam neque in alio, neque in seipso esse potest. Quamobrem? Si in alio esset, circulo quodam ab eo in quo esset, concluderetur, passimq; ab illo, ac multis partibus tangeretur. At cum thum impartibile

Equus Ibycius.

Prima suppositio, si unum sit, quæ intellegendæ est si unum. Nam uerbi est, apponitur gratia orationis.

Ratiões quibus pellitur idè esse in se

bile fit, & rotunditatis expers, impossibile est multifariam circulo tangi. Impossibile. Sin in seipso esset, ipsum seipsum completeretur, non aliud quiddam quam ipsummet existens: si quidem in semetipso sit, non enim potest quicquam in aliquo esse, quin ab illo etiam comprehendatur. Impossibile certe. An non aliud quiddam esset ipsum ut comprehendens, aliud ut comprehensum? & nunquam enim idem ipsum totū utraque hæc simul pateretur & ageret, quo fit, ut ipsum unū nō unum ulterius, sed duo fit: Est ut dicis. Nusquā igitur est ipsum unum, quādo quidem nec in alio, nec in semetipso est. Nusquam. Cōsidera, quōso, num quod huiusmodi est, aut stare aut moveri possit. Quid ni possit? Quoniam quod movetur, vel fertur, vel alteratur, hi quippe soli sunt motus. Esto. Si ipsum unū ex eo quod est alteretur, impossibile est iam esse unum. Impossibile. Idcirco secundum alterationem non movetur. Non, ut apparet. Nunquid secundum progressionem? Fortassis. Atqui si ipsum unum feratur, vel in eodem motu sphærico circumferatur, vel locum alium ex alio mutat. Necessè. Nonne quod circumferatur, in medio consistere oportet, atque alias sui partes quæ circa medium volutant, habere? Cui verò nec medium, neque pars ulla conuenit, quomodo id cogitari potest in circulo cuius medium voluit? Nullo pacto. An locum transiens, aliās alibi fit, atque ita movetur? Fortè. Num esse ipsum in aliquo, ut impossibile iam redargutum est: Est. An non multo magis impossibile ipsum in aliquo fieri? Non intelligo fati. Si in aliquo aliquid sit, necesse est nondum in illo penitus esse, si quidem adhuc in illo continue fiat: nec etiam extrahit illud prorsus extrare, si quidem in eo iam fiat. Necessè est. Si ergo aliud quicquam hoc patitur, id solum patitur, cuius partes aliquæ sunt. partim enim in illo iam est, quod paritur, partim interim extra, quod autem nullis partibus constat, nunquam in aliquo totum esse, ac totum simul abesse poterit. Vera. Quod verò neque partes habet ulla, neque totum est, multo magis etiam impossibile est, siue secundū partes, siue secundū totū alicubi fieri. Apparet. Ergo nec aliquò pergens, nec alicubi ingrediens locū mutat, neq; in eodē reolutū, neq; etiā alteratum. Non videtur. Secundū quemlibet igitur motū immobile est ipsum unū. Immobile. Præterea ipsū unū in nullo esse posse asseverauimus. Asseverauimus. Haud igitur aliquādo in eodē est. Quomobrè? Quoniam iam in illo esset, in quo eodem est. Prorsus. At verò nec in seipso, neq; in alio ipsum unum esse poterat. Non certe. Nunquam igitur ipsum unum in eodem existit. Nunquam, ut videtur. Quod verò nunquam in eodem existit, neque quietem agit, neque stat. Neque enim possibile est. Idcirco ipsum unum nec stare, neque moveri videtur. Non apparet. Item nec alteri, neque sibi ipsi etiam idem est, rursusq; nec à seipso, nec ab alio quodam alterum. Quid ita? Si à seipso alterum sit, ab uno alterum esset, nec esset unum. Vera. Et si alteri idem fuerit, illud quidem erit, nec ipsum quod est, quapropter nec ulterius erit ipsum quod unum, sed aliud quiddam præter unum. Sic est. Ideo idem alteri vel à semetipso alterum dici nunquam debet. Nunquam planè. Sed neque alterum ab alio esse potest, donec unum est: neque enim uni congruit, ut ab aliquo alterum sit, sed soli ei quod alterum est ab alio. Alteri autem nulli conuenit. Probe. Ex

eo igitur quod unum est, non erit alterum. An putas? Nequaquam. Quod nisi hoc, non seipso; si non seipso, neque ipsum. Ipsum verò nullo modo alterum existens à nullo alterum est. Rectè. Neque sibi ipsi idem erit. Cur non? Non ea est ipsius unius natura, quæ ipsius eiusdem natura est. Quare? Quia nondum quum idem fit aliquid alicui, unum efficitur. Qua de causa? Quod multis idem fit, multa, non unum fieri necesse est. Verum. At si ipsum unum atque ipsum idem, nihil discreparent, quoties quid idem fieret, unumquodque semper efficeretur: quotiesque unum, semper & idem. Et maxime quidem. Quapropter si ipsum unum sibi idem fuerit, non unum sibi existeret, atque ita unum existens, non unum erit. Impossibile id quidem. Impossibile igitur ipsum unum, aut alterum ab alio, aut sibi ipsi idem esse. Impossibile. Hac itaque ratione unum, nec idem, nec alterum, aut sibi, aut alteri esse poterit. Non profecto. Sed neque simile, neque dissimile cuiquam, aut sibi, aut alteri. Quam ob causam? Quia simile est, cui idem quiddam accidit. Nempè. Ipsum tamen idem ab uno natura secerni ex antè dictis apparuit. Apparuit certè. Veruntamen si quid præter id quod est unum esse, ipsum unum recipit, patitur iam plura esse quàm unum. Id autem impossibile est. Ita. Ob hanc causam nunquam ipsum unum, idem esse, vel sibi, vel alteri patitur. Non videtur. Ergo nec simile aut sibi idem, aut alteri esse potest. Sic apparet. Nihil tamen magis esse alterum sustinet. etenim plura quàm unum esse contingeret. Plura sanè. Quòd alterum vel à se, vel ab alio fit, dissimile quoque aut sibi ipsi aut alteri cuidam efficitur. quippe cum illud etiam quod idem esse recipit, simile fiat. Probe. Vnde ipsum unum cum nullo modo susceperit alterum, nunquam quoque dissimile siue sibi, siue alteri fit. Nunquam profecto. Quamobrem nec simile, neque dissimile unquam aut sibi, aut alteri, ipsum unum est. Non, ut videtur. Præterea cum huiusmodi sit, nec æquale etiam, nec inæquale cuiquam vel sibi, vel alteri. Quid ita? Quod æquale est, earundem mensurarum est, quarum & illud cui æquale dicitur. Sic est. Quod maius est vel minus, quo ad illa quibus commensurabile est, minoribus quidem plures mensuras habet, maioribus autem pauciores. Certe. Quibus autem incommensurabile, quo ad hæc quidem minorum, quo ad illa verò maiorum mensurarum erit. Quid nō? Nonne impossibile est, quòd nullo modo ipsius eiusdem est particeps, aut mensuras eadem, aut aliud quoduis idem fortiri? Impossibile. Itaque nec sibi, nec alteri erit æquale. quippe cum mensuris eiusdem non utatur. Minime, ut apparet. Quin etiam si pluribus aut paucioribus mensuris describitur, totidem partibus quot & mensuris constabit: rursusq; non amplius unum erit, sed tot potius, quot & mensuræ insunt. Rectè. Quod si unius mensuræ sit, æquale uique ipsi mensuræ fieret. Veruntamen impossibile esse apparuit ipsum unum æquale cuiquam esse. Apparuit certè. Quod igitur nec unius mensuræ est particeps, neque multarum, neque etiam paucarum, nec ullo modo ipsius eiusdem, nunquam sibi ipsi, ut videtur, erit æquale, nec etiam alteri, nec maius præterea aut minus, vel semetipso, vel alio. Sic prorsus se habet. An forte antiquius, aut iunius aliquo, vel etiam coetaneum ipsum

Alie a st natu
ra unius,
quàm ein-
dem.

Latio & alte
ratio motus
soli sunt.

Quod circulo
mouetur,
in medio consistere.

Parti per partes,

Æquale qd.

ipsum unum apparet: Quid prohibet? Id sanè. Quoniam si eandem ætatem uel secum uel cum alio quopiam ager, æqualitate & similitudine temporis participabit. ostensum est tamen, nec æqualitatem, nec similitudinem ipsi ulli ullam adesse posse. Ostensum profecto. Nonne hoc quoque diximus, nec in æqualitatis neque dissimilitudinis compos existere: Quam maxime. Quo igitur pacto quod huiusmodi est, senius aut iunius aliquo uel ætate par ulli esse poterit? Nullo modo. Ergo ipsum unum non iunius, non senius, non ætate par aut ad seipsum aut ad aliud erit. Non apparet. Item nec in tempore etiam ullo pacto ipsum unum cum tale sit, erit unquam. Etenim necesse est quicquid est in tempore, seipso semper senius fieri. Necesse. Et quod senius, semper iuniori senius. Cur non? Itaque quod seipso fit senius, seipso etiam simul iunius fit: siquidem aliquo senius esse debet. Quomodo didis? Hoc modo, diuersum alterum alteri nihil fieri oportet, diuersum quum iam fit, sed iam existentis iam esse, præteriti præterisse, futuri fore, eius uero quod fit, nec præterisse, nec fore, nec esse, diuersum est: sed fieri, nec aliter esse. Necesse est. At uero senius oppositum quiddam est iuniori, nec alteri penitus ulli. Est. Quod ergo seipso fit senius, necesse est simul quoque seipso iunius fieri. Videtur. Quinetiam nec longiori seipso tempore, neque breuiori fieri, sed per æquale semper tempus se cum ipso fieri, & esse, & fuisse, futurum esse, ac fore. Necessaria quoque hæc sunt. Necessarium ergo uideatur, quodlibet eorum quæ in tempore sunt, atque hoc tali participans, eandem secum ipso ætatem agere, ac senius seipso simul & iunius fieri. Apparet. Ipsi uero uni nulla prorsus ex his passionibus accidit. Nulla. Nullius ergo temporis particeps, nec in aliquo tempore. Non sanè ut ratio dicat. Quid igitur: ipsum erat, fuit, sebat, nonne participationem temporis quandoque præteriti significare uidentur? Quinimo. At uero erit, fit, factum fuerit, an non futurum nobis designant? Futurum. Est autem & fit, præteritis sunt temporis notæ. Omnino quidem. Si ergo ipsum unum nullo prorsus participat tempore, nec fuit unquam, nec fit, neque est, neque fiet, neque factū erit, neque erit. Verissima hæc sunt. Nū potest quicquam essentia aliter quam secundū istorū aliquid participare? Non aliter. Nullo modo igitur est ipsum unum. Haudquaquam uideatur. Non itaque ita est ut sit unum. esset enim iam ens & essentia particeps: imò ut uideatur ipsum unum neque unum est, neque est, siquid huic rationi credendum. Apparet. Et uero quod non est, num est uel ipsi uel ipsius aliquid? At quomodo? Non itaque nomen illi est, non sermo, non scientia quædam, non sensus, non opinio. Non uideatur. Quapropter nec nominatur, nec dicitur, nec opinione cogitatur, nec cognoscitur, neque ab aliquo ex his que sunt, sentitur. Haud sanè uideatur. An possibile est ista circa ipsum unū sic se habere? Non, ut mihi uideatur.

Secunda sup
positio circa
unum si fit.

Uis ne igitur ad ipsius positionis principium redeamus, considerantes si quid forte redeuntibus nobis aliter se habere uideatur: Volo equidē. Nonne si ipsum unum est, confessi sumus quæ circa illud eueniunt, cuiusmodi esse oporteat? Profecto, Meditare iterum à principio: unum si est, nunquid possibile est ipsum esse, essentia uero nequaquam participare? Impossibile. Essentiam autem unius, non idem quod ipsum unum erit, alioquin si idem, non utique illius essentia esset, neque ipsum unum

num illa participasset, sed quoties proferretur unum esse, simile quiddam significaretur, ac si unum unum diceremus. Nuncautem non est huiusmodi positio nostra, scilicet si unum, quidnam euenturū sit, sed si unū est, nonne ita? Prorsus sic est. Nonne ita dicitur, tanquam aliud significet ipsum est, aliud ipsum unum? Necesse. Nunquid igitur cum unum esse compendio dicimus, aliud ea oratio significat, quam unam essentiam communicare? Omnino. Rursus itaque dicamus, unum si est, quidnam contingat. Age id aduerte. An non necesse hanc suppositionem ipsum unum eiusdemodi prædicare quasi partes habeat? Quoniam modo? Hoc pacto. Si esse de uno ente dicitur, & ipsum unum de ente uno, est autem idem essentia & unum, eodem existente uno quod suppositum, nonne necesse est totum quiddem unum esse ipsum esse, eiusque partes tam unum quam esse existere? Necesse. Vtrum uero utraque harum partium partem duntaxat appellamus? An partem totius partem prædicare oportet? Totius. Totum igitur est, quod unum est, ac partem habet. Penitus. Quid autem? num hæc partes unius entis, scilicet unum & ens, ita se inuicem deserunt, ut ipsi entia unum, & ipsi uni ens deserunt? Non certe. Igitur utraque pars & unum simul & ens completur: ad eò ut pars quælibet ex duabus saltem particulis constituitur: & secundum eandem rationem quæcunque particula occurrit, utraque semper in ea claudatur. etenim unum semper ens, & ens unum mutuis nexibus amplectitur. Vnde quum ubique in quauis particula duo emergant, necesse est nunquam unum existere. Omnino. Nonne hac ratione unū ens, infinita multitudo erit? Videtur. Age quæso, & hac perge. Quæ? Diximus unum essentia participare in quantum est? Diximus. Et ob hanc causam unum ens multa esse apparuit? Sic est. Quid autem, si ipsum unum quod essentia particeps esse diximus, ipsum secundum seipsum solum intelligentia cogitemus, seorsum ab illo quo participare prædicimus? nunquid unum solum apparebit? uel etiam multa hoc ipsum? Vnum solum puto. Consideremus iam & aliud quiddam. alterum quiddam esse necesse est ipsius essentiam, alterum uero ipsum. siquidem non essentia ipsum unum, sed ut unū, essentia participat. Necesse est. Quod si alterum essentia, alterum unū, ipsum unum non ex eo quod unum, ab essentia alterum est: neque essentia in quantum essentia, ab uno est altera: sed per id quod est ipsum per se alterum, & ipsum per se aliud, altera sunt inuicem. Prorsus. Quamobrem ipsum alterum nec uni nec essentia idem est. Verum. Quid ergo? si ex istis elegerimus siue essentiam & alterum, siue essentiam & unum, siue unum & alterum, nonne in qualibet assumptione eliciemus aliqua quæ iure ambo appellari poterunt? Quo modo? Hoc modo inquam. licetne essentiam dicere? Licet. Rursusque dicere unum? Et istud. Nonne utrunque illorum dictum est? Dictum utrunque. Quoties essentiam & unum dico, an non ambo dico? Dicis. Et si essentiam atque alterum, siue alterum atque unum, nonne in his singulis ambo dico? Prorsus. Quæ uero ambo recte appellata sunt, nunquid possunt ambo esse, neque tamen esse duo? Nequaquam. At quæ duo sunt, cogitarine ita possunt, ut non illorum utrunque unum sit? Minime. Quoniam igitur ista simul duo sunt, idcirco unum quodque unum existit. Videtur. Si unum quodlibet eorum est, & utrunque unum mutuo quodam

An unum &
ens sit idem.

Quod unum
circa essentiam
etiam sit
multa.

contugio inuicem est connexum, nonne tria uniuersa reſultat? Maximè. Tria uerò nonne imparia, duo autem paria? Quidni? Et cum duo ſine, nonne neceſſe ſe eſt etiam bis addeſſe? & cum tria, ter? ſiquidè duobus ineſt bis unum, tribus uerò ter unum. Neceſſe. Duobus deniq; exiſtentibus ac bis, neceſſe eſt duo bis eſſe? & tribus exiſtentibus atq; ter, nonne neceſſe eſt ruruſus tria ter eſſe? Quidni? Quid uerò tribus exiſtentibus atq; bis, & duobus atque ter exiſtentibus, neceſſe eſt tria bis eſſe, ac bis tria? Neceſſe eſt omnino. Erunt igitur pariter paria, impariterq; imparia, necnon imparia pariter, & impariter paria. Certè. Si hæc ita ſe habent, num putas ullum numerum relinqui, qui nõ neceſſario illic inſit? Nullum. Idcirco ſi eſt unum, neceſſe eſt & numerũ eſſe. Proculdubio. Item ſi numerus eſt, multa utique ſunt, & inſinita entium multitudo, aut non inſinitus numerus, multitudine etiam particeps eſſentia ſit? Maximè. Quod ſi totus ipſe numerus eſt eſſentia particeps, unaquæq; etiam particula numeri eſſentia participabit. Proſuſ. Per omnia ergo quæ multa ſunt, eſſentia diſtribuitur, nec ab aliquo eorum quæ ſunt, abeſt, ſeu minimum hoc ſit, ſiue maximum. Atq; id dubitare abſurdum eſt. quo modo enim eſſentia ab aliquo eorum quæ ſunt, abeſſe poteſt? Nullo. Diuiſa eſt igitur quoad fieri poteſt, in minima & maxima, atq; in omnia quæ quomodo cunque ſunt, maximeq; omnium diſtributa, & inſinita ſunt eſſentia partes. Sic ſe res habet. Plurimè igitur illius partes ſunt. Plurimæ certè. Quid uerò eſtne quicquã ex iſtis quod quidè pars eſſentia ſit, non tamè pars ipſa unum quiddam ſit? At quo pacto id fieret? Verũ poſtquam, ut arbitror, eſt, neceſſe eſt ipſam ſemper quandũ eſt, unum aliquid eſſe, nihil autem eſſe impoſſibile eſt. Abſque dubio. Non ſolum ergo uniuerſa eſſentia, ſed illius etiam ſingulis partibus unum adeſt, partem nullam deferens, ſiue maior illa quidem, ſeu minor ſit, ſiue quomodocunque ſe habeat. Sic eſt. Nunquid cum ſit unum, ubique ſimul eſt totum? Diligenter id conſidera. Conſidero, atq; hoc eſſe impoſſibile uideo. Diuiſum itaque niſi totum. Neq; enim aliter uniuerſis ſimul eſſentia partibus, quàm diuiſum aderit. Sic eſt. Cæterum quod parabile eſt, neceſſario totidem ſunt, quot ſunt partes. Neceſſario. Hac de cauſa, haud reſte paulò antè dicebamus eſſentiam in partes plurimas diſtributã; quippe cum non in plures, quàm ipſum unum, ſed pares diſcreta ſit. Neque enim ens uni, neque unum enti deſt, ſed duo hæc potius per omnia penitus coæquantur. Omnino ſic apparet. Ipſum itaque unũ ab eſſentia diſtributum, inſinita multitudo eſt. Patet. Non modo igitur unum ens multa eſt, ſed & ipſum unum ab eſſentia diſtributum multa eſſe oportet. Oportet ſane. Quinetiam ex eo quod omnes partes, totius partes ſunt, terminatum ſecundum totum unum erit. An non compræhenduntur omnes à toto particulae? Compræhéduntur. Quod autem compræhendit, terminus eſt. Eſt. Propterea unum & unum, uel multa & totum & partes, necnon ſinitum, & multitudinem inſinitum. Apparet. Nonne cum terminatũ ſit, extrema quæque habet? Neceſſarium eſt. Præterea ſi totum eſt, principium mediumq; & ſinem habebit? Num totum aliquid abſque ijs tribus reperiri poteſt? Et ſi quid ipſorum ab eo quod unum diſtat, totumne ulterius erit? Minime. Quamobrem principium mediumq; & ſinem unum habet. Habet. Medium ue-

rò æquo intervallo ab extremis undique diſtat, non enim aliter eſſet medium. Non certè. Præterea quũ tale ſit unum, figuræ cuiuſdam eſt particeps, ſeu reſtè ſiue rotunda, ſiue alterius eſt utriuſque compoſitæ. Particeps proculdubio. Quinetiam ſi huiuſmodi eſt, ipſum in ſeiſpo & in alio erit. Quonam pacto? quælibet pars in toto eſt, nec extra totum penitus ulla. Eſto. Singulae ne partes ſub toto clauduntur? Ita. At unũ cunctæ ſuae partes exiſtit, nec quid plus minùſe quàm uniuerſa. Sic eſt. Nonne & totum unum eſt? Quidni? Si omnes partes toto clauduntur, eſtq; omnia unum & ipſum totum, continentur autem ſub toto ſingula, ab uno utiq; unum continebitur, atque ita unum ipſum in ſemetipſo iam erit. Videatur. Veruntamen totum in partibus minime eſt, neque in omnibus, neque in aliqua. ſi enim in omnibus, neceſſe eſt & in una: & ſi in una quadam non ſit, in cunctis eſſe non poterit. Si autè hoc quidem unum cunctis conſtat, & in eo totum, non uno, quo pacto amplius in omnibus erit unũ? Nullo. Sed niſi magis in partibus quibuſdam. Nam ſi quibuſdam totum inſit, maius in minori eſt. Id autem impoſſibile. Impoſſibile. Cum igitur totum, nec in pluribus, nec in una, neque etiam cunctis in partibus ſit, an non neceſſe eſt ipſum, uel eſſe in alio quodã, uel nuſquã exiſtere? Neceſſe. Nonne ſi nuſquã ſit, nihil penitus erit? & tamè cum totum ſit, neque ſit in ſeiſpo, reſtat ut conſiſtat in alio? Penitus. Quã igitur unum totum eſt, in alio eſt? Quã uerò omnia partes eius ſunt, & ipſum cunctæ partes, eſt ipſum in ſeiſpo. Ideoq; neceſſe eſt unum, tum in ſeiſpo, tum etiam in alio eſſe. Proculdubio. Et cũ talis ſit unius natura, an non neceſſario ſequitur, ut ſtet atque etiam moueatur? Quir nam? Stare quippe, ſiquidem ipſum in ſeiſpo conſiſtit. Etenim inhaerens uni, nec ex eo digredietis, in eodem eſt in ſemetipſo. Eſt profecto. Verum quod in eodem ſemper eſt, ſtare ſemper oportet. Oportet. At quod in alio ſemper, contra neceſſe eſt nunquam in eodem eſſe: ſi nunquam in eodem, nũquam præterea ſtare: quod uerò non ſtat, moueri oportet. Sic eſt. Neceſſe eſt igitur unum, cum in ſeiſpo ſemper & in alio ſit, ſemper quoque ſtare atque moueri. Videatur. Quinetiam idem oportet ipſum ſibi ipſi eſſe, & à ſeiſpo alterum, & quo ad alia ſimiliter idem & alterum, ſi modo quæ ſuprà dicta ſunt, illi competunt. Qua ratione? Sic enim unum quidè, ad quodlibet habet, ut uel idem cum eo ſit, uel diuerſum: ſi necidem, nec aliud, pars utiq; erit eius erga quod ita ſe habet, uelut ad partem, eritq; totum. Patet. Nunquid ipſum unum ſui ipſius pars eſt? Nequaquam. Non igitur quo ad ſeiſpum totum erit, quaſi pars ſui ſit. Neque enim poſſibile. An forte alterum eſt unum ab uno? Minime. Non itaque à ſeiſpo alterum. Non certè. Si nec alterũ nec totum, neque pars quo ad ſeiſpum eſt, quid iam aliud reſtat, quàm ut idè ſibi ſit? Iſthuc ipſum. Quid uerò? quod alibi eſt, quàm ipſummet in eodem exiſtens in ſemetipſo, nonne cogitur alterum à ſeiſpo fieri, ſi quidem alibi, quàm ipſummet exiſtat? Mihi quidem uidetur. Huiuſmodi planè patuit eſſe unum, in ſeiſpo ſcilicet, & in alio eſſe. Patuit profecto. Ex hoc igitur conſtat unum eſſe à ſeiſpo alterum. Videatur. Si quid uerò ab aliquo alterum eſt, nonne ab altero alterum? Neceſſe. Quæcũque unum minime ſunt, num ab uno altera, & unũ alterum ab ijs quæ non unum? Quidni? Ideo unum ab alijs omnibus alterũ apparebit. Alterum. Alſpice præterea,

Quomodo intelligatur unũ ab uno & ſeiſpo conſtiteri.

Quod nuſquam eſt, niſi penitus eſt.

Quomodo quicquã ſtat & mouetur.

Vnum eſſe & unum, uel multa & totum & partes &c. Omne totum habet principium, mediũ & ſinem.

præterea, num alterum ipsum, & ipsum idem contraria inuicem sint. Cur non? Volente unquam idē in altero, uel alterum in eodem consistere: Nunquā. Ergo si nunquam alterum in eodem est, nihil est ex ijs quæ sunt, in quo per aliquod tempus ipsum alterum sit. Nam si per aliquod tempus sit in aliquo, per id tempus in eodem ipsum alterū erit. An non? Certē. Postquam uerō nunquam in eodem cōstat, nunquam profectō in aliquo eorū quæ sunt, ipsum alterum erit. Vera dicis. Idcirco nec in ijs quæ non sunt unum, nec in uno erit alterum. Non sanē. Sequitur, ut unum ab ijs quæ non unum, & quæ non unum ab uno per ipsum alterum altera esse nequeant. Sequitur planē. Quod nisi participant ipso altero, altera secundum seipsa inuicem esse non poterunt. Quo enim pacto? Atqui si nec seipsi, nec ipso altero altera sunt, altera esse inuicem nullo pacto possunt. Nullo, præterea quæ unum non sunt, uno minime participant, neque enim essent non unum, sed quodammodo unum. Verum. Hanc ob causam quæ non sunt unum, neque etiam numerus sunt. Alioquin non penitus unius essent expertia, si quæ numerum habeant. Non certē. An uerō quæ non sunt unum, partes unius sunt? An sic fortē uno participant, quæ non sunt unum? Participant. Si itaque hoc quidem omnino unum est, illa uerō nō unum, nec pars unum erit eorum quæ non unum, neque totum ad illa, quasi ipsa sint partes: neque rursum quæ non unum, unius particulae, neque etiam tota, quasi unum pars existat. Non profectō. Cæterum asseruimus, quæ neque tota, neque partes sunt, neque inuicem altera, eadem inuicem esse debere. Asseruimus. Fatemurne igitur unum, cum ita ad ea quæ non unum se habeat, illis idem esse? Fatemur. Ergo unum, ut uidetur, alterum quiddā est ab alijs & à seipso, rursumque sibi & illis idem. Sic ratio persuadet. Nunquid simile quocumque & dissimile sibi ipsi accæteris? Fortē. Postquam alterum ab alijs esse patuit, alia quocumque ab illo altera erunt. Quid prohibet? An non ita ab alijs alterum, ut ab illo & alia, nec magis quicquam neque minus? Quidni? Si nec magis nec minus, restat ut similiter. Similiter. Porro si uni cōtingit, ut alterum sit ab alijs, eodem modo quo ab illo alia, ex hoc sequitur, ut eadem conditio quædam, tam uni, quam alijs competat. Istud quomodo dicis? Sic. Vnum quocumque nomen nōnne suum habet significatum? Habet. Idem uerō nomen, uel sæpius uel semel pronuncias. Equidem. Verum quando semel profers, illud appellas cuius est nomen: quando uerō sæpius, non illud? An potius siue semel, seu iterum iterumque nomen idem pronuncias, necesse est te semper idem innuere? Idem semper. Nōnne & ipsum alterum nomen est ad proprium aliquid significandum impositum? Est. Quoties igitur nomen hoc profers, siue semel, siue sæpius, nō ad aliud refers, neque aliud quicquam nominas, quā id, cuius hoc nomen est. Necesse. Quando itaque dicimus alterum esse unū ab alijs, & illa ab uno altera, bis nomen hoc alterum pronunciantes, nūquam ad aliud quiddam significandum inducimus, quā naturam cuius proprium nomen est. Omnino quidem. Si ergo unum alterum est ab ijs, & alia ab uno altera, patiens illud idem alterum quod in alijs est, secundum illud, non secundum aliud quiddam, alterum est ab alijs unū: quodcumque uerō idem patitur, simile est, an non? Imō. Secundum quod autem unum habet, ut sit ab

alijs alterum, secundum hoc idem quodlibet cuiuslibet simile est: quodlibet enim est à quolibet alterū. Videtur. Estne simile dissimilibus contrarium? Est sanē. Nōnne & ipsum alterum ipse idem? Et istud. Veruntamen hoc etiam patuit, quod ipsum unum alijs & idem & alterum sit. Patuit planē. Contraria uerō passio esse esse alijs idem, & esse ab alijs alterum: Prorsus. Quā tamen alterum, simile apparuit. Et hoc. Quā igitur idem, dissimile erit secundum passionem contrarium passionis illius quæ simile fecerat. Simile autem nōnne faciebat ipsum alterū? Prorsus. Ipsum ergo idem dissimile reddet: alioquin ipsius alterum contrarium minime erit. Apparet. Ex ijs concluditur unum simile atque dissimile alijs esse: quā sanē alterum, simile: quā uerō idem, dissimile. Talem, ut uidetur, rationem habet. Et sanē hanc habet. Quam? Vt quā idem passum est, non alienum sit passum: si non alienum passum fuerit, neque dissimile etiam: si non dissimile, restat, ut simile: si autem aliud susceperit, & alienum: si alie num, etiam dissimile sit. Vere dicis. Vnum ergo & quia cæteris idem, & quia alterum, secundum ambo hæc & secundum horum utrunque simile atque dissimile alijs erit. Maxime. Nōnne & sibi ipsi eodem modo, siquidem alterum à seipso & sibi ipsi idem apparuit, secundum ambo atque utrunque simile pariter atque dissimile apparebit? Necesse est. Considera præterea quæso, quōnam pacto unum ad tangendum, uel non tangendum seipsum, & alia sese habeat. Considero equidem. Ipsum unum in seipso toto esse constitit. Probē. An non & in alijs unum? Et in alijs. Quatenus igitur in alijs, alia tangit, quatenus in seipso, tangere quidem alia impeditur, seipsum uerō tangit, quum in seipso sit. Apparet. Hac utique ratione unum & se, & alia tangit. Tangit. Quid uerō ad hæc? Nōnne quodcumque tacturum aliquid est, prope illud quod tacturū est, iacere oportet, atque eam sedem occupare, quæ sequitur illius sedem, in qua cum primum fuerit, tanget? Necessarium hoc est. Ideo unum quoque sese tangere debet, continuō post seipsum extare oportet, proximam loco in quo ipsum est, sedem occupare. Oportet omnino. Nōnne unum si duo esset, hæc efficeret, & duobus simul in locis existeret: nec uerō unum est, minime? Est ut dicis. Eadem ergo necessitas efficit, ut unū nec duo sit, neque sese tangat. Eadem. Ad nihil magis alia tangit. Quam obrem? Quoniam diximus quod tacturū aliquid est, seorsum positum, proximum illi quod tangendum est, esse oportere, tertium uerō præter hæc intermedium nullum. Vera. Quapropter duo saltem adesse oportet, quoties futurus est tactus. Oportet. Sin autem præter terminos duos tertium quiddam mediū interuenerit, tria quidem per ordinem subsequuntur, tactus autem gemini. Prorsus. Atque ita semper uno quodam adiecto, unus quoque tactus adiicitur. Ex quo contingit ipsos tactus à numerorum multitudine uno exuperari: quanto enim prima duo tactus ipsos exuperarunt, ita ut plura numero, quā tactus essent, tanto deinceps uniuersus numerus uniuersos tactus excedit. Etenim in posterum unum simul additur numero, & unus tactus tactibus ipsis apponitur. Rectē. Quot igitur ea que sunt, numero sunt, totidem semper & tactus uno duntaxat excepto. Vera loqueris. Itaque si unum esset solum, nec usquam duo, tactus quoque nullus esset. Quōnam modo? Diximus quæ alia sunt

sunt ab uno, nec esse unum, nec uno etiam participare, donec alia sint. Diximus. Ex his conficitur, ut non sit in alijs numerus unus, quippe cum unum illis minime addit. Enimvero quo pacto id fieri potest? Vnde alia nec sunt unū, nec duo, nec alio quouis numero designata. Non sanē. Ipsum igitur unum solummodo unum est, duo autem non sunt. Non, ut apparet. Et si duo non sunt, tactus quoque nullus erit. Nullus. Ergo nec unum alia tangit, nec illa unū nullo existente tactu. Non proflus. Omnibus his de causis, unum se & alia tangit pariter & non tangit. Sic uidetur. An est præterea æquale pariter & inæquale, tum sibi, tum etiam cæteris: Quo uerò sit pacto? Si maius esset, uel minus unū, quam alia, aut alia rursus maiora siue minorā, quam illud, an non unum ex eo quod unum, & alia ex eo quod alia, quam unum, aut maiora, aut minora inueniret ex ipsis suis essentis essentia: uerum si præter rationes has utraque æqualitatem insuper haberēt, æqualia inueniret existenter: sin hæc quidem magnitudinem, illa paruitatem, aut ipsum unum magnitudinem, alia paruitatem haberent, cuiuscunque speciei magnitudo adesset, maior existeret: cuiuscunque paruitas, minor. Necessē. Nonne sunt duæ quedam huiusmodi species, magnitudo & paruitas? Etenim nisi essent, nunquam contrariæ inueniret existenter, ac rebus ipsis inessent. Est ut dicās. Igitur si unū paruitas accedit, uel toti unū, uel parti cuiuspiā infidet. Necessarium. Si toti infederit, uel æqua extensione per integrum unū intus ibit, uel externis limitibus comprehendetur. Planē. Ex æquo unū infusa paruitas, æqualis proculdubio unū erit: complectens autē, maior. Quidni? Num potis est paruitas æqualis cuiuscunque esse, uel amplior? effectusq; magnitudinis & æqualitatis in alio exercere, nisi posset in seipsam? Non potest proculdubio. Vnde concluditur in toto uno paruitatem esse non posse. Restat forsitan, ut sit in parte. Restat. Non tamen in tota parte. eadem enim efficeret aduersus partē, quæ & aduersus totū effecerat. quippe uel æqualis erit, uel maior illa ipsa parte semper, cuiuscunque infit. Necessariō sequitur. Nulli igitur unquam rei paruitas inhærebit, quum neque parti, neque toti inhæreat. Ex quo fit ut nihil futurum sit paruum, præter ipsammet paruitatem. Videtur. Sed neque etiam magnitudo inerit. quippe alitudo quicquam præter ipsammet magnitudinē maius esset, ut puta id cui inerit magnitudo. Veruntamen nihil est paruum, quod quidem superari oportet à magno, si quid magnum sit. Etenim quo pacto paruum aliquod reperies, quum paruitas in nullo residat? Vera loqueris. Quinēdam magnitudo ipsa nullo erit alio maior, quam paruitate, neque paruitas ipsa, alio quopiam, quam ipsa magnitudine minor. Nullo. Quomobrem cætera præter unum, neque maiora, neque minora, quam unum erunt, quum magnitudinis paruitatisq; experta sint. Neq; habebunt hæc duo aduersus ipsum unum uim aliquam, qua uel excedant, uel excedantur, sed inter se ipsa id efficiunt. Neque etiam ipsum unum, aut hisce duobus, aut alijs quibuslibet maius uel minus erit, utpote quod tam magnitudinis, quam paruitatis est expers. Sic utique apparet. Ideoq; cū nec maius nec minus sit unum, quam cætera, nec superabit alia, neque ab alijs superabitur. Absque dubio. Nonne quod nec superat, nec superatur, necessario sequitur, ut æque se habeat? & si æque, ut æquale sit? Imō. Sed hoc pacto, unum ipsum ad sese

habet, expers scilicet & magnitudinis & paruitatis, ut nec exuperet seipsum, nec à seipso exuperetur, sed æque se habens æquale semper sibi sit. Et maxime quidem. Itaque unum sibi cæterisq; æquale. Videtur. Veruntamen cum unum in seipso sit, extrinsecus sese circuit, atque ita se complectens seipso amplius extat: cumque etiam compræhendatur, angustius est, quo fit ut unum tum maius, tum etiam minus seipso sit. Fit utique. Nonne hoc quoque necessarium est, nihil scilicet præter unum & alia reperiri? Necessarium. Item quicquid est, an non semper alicubi esse oportet: Oportet. Insuper quod in aliquo est, nonne semper in maiori minus? Neque enim aliter aliud esset in alio. Est quod dicis. Postquam uerò nihil est præter unū & alia, oportetq; ista in aliquo esse, nonne in se inuenire hæc uicissim esse necesse est: alia scilicet in uno, & in alijs unum, aut nusquam proflus existere? Cōstat. Quia ergo unū est in alijs, idcirco alia maiora sunt, quam unum, utpote quæ unum continent, unum autem alijs minus ex eo quod continentur: quia uerò alia in uno sunt, unum alijs ob eandem rationem maius est, illa uerò minora. Videtur. Vnum itaque æquale maiusq; & minus seipso & alijs est. Apparet. Atqui si maius & minus & æquale, æqualium erit mensurarum plurimumq; & pauciorum quo ad seipsum atque ad alia: & si mensurarum, partium etiam. Quid prohibet? Eadem ergo mensuras pluresq; & pauciores habens, numero quoque plus atque minus erit & ad seipsum & ad cætera, necnon æquale sibi atque alijs ob eandem causas. Quoniam pacto? Quibus maius est, plures, quam illa, mensuras habet, quotq; mensuras, totidem & partes: & quibus minus est, eodem modo: quibusue æquale, similiter. Sic est. Nonne cum seipso maius minusq; sit, & æquale, æqualium mensurarum plurimumq; & pauciorū quo ad seipsum est particeps, & postquam mensurarum, etiam partium? Quidni? Habensq; partes sibi ipsi æquales, multitudine etiam æquale sibi erit, plures uerò plus, pauciores deniq; minus numero semetipso. Videtur. An non ad alia similiter se unum habebit? Quia maius illis apparet, necesse est plus, quam illa numero esse: quia uerò minus magnitudine, etiā numero minus: quia denique æquale in magnitudine, numero quoque par esse. Necessario fit. Hac iterum ratione unum, par, plus, minus, secundum numerum seipso erit, ac cæteris. Erit sanē. Nunquid & tempore unum participat, estq; & sit iunius ac senius seipso simul & alijs? & rursus contra nec iunius neque senius seipso, uel alijs dum participat tempore? At quomodo id fieri potest? Esse profecto illi competit, si quidem unum est. Competit. Ipsum esse autem quid aliud est quam essentia cum præsentī tempore participatio, quemadmodum ipsum erat cū præterito, & ipsum erit cum futuro essentia: ipsius cōmunicatio? Istiue ipsum. Ergo si ipso esse participat, necesse est temporis quoq; esse particeps. Nimirum. Nonne fluctis temporis? Certē. Semper ergo senius seipso sit, si quidem secundum tempus percurrat. Necessē. Recordamur ne quod senius semper sit senius eo quod iunius sit? Recordamur. Nonne igitur postquam unum seipso sit senius, seipso dum iunius sit, fit & senius? Necessarium est. Fit ergo per hunc modum iunius seipso ac senius. Fit. Senius autem nonne tunc est, quando præsens iam tempus attingit, quod medium est ipsius eras & erit? Neque enim currens

Quid uerbū esse.

ex procedente in posterum, præsens ipsum supergreditur. Non certe. An non desinit tunc fieri senius, cum primum præsens tangit, nectum fit, sed est iam senius: Procedens enim ab ipso præfenti nequaquam comprehenditur. Quod nanque procedit, sic se habet, ut utrunq; præfens scilicet futurumq; attingat, præfens quidem relinquens, futurum apprehendens, inter utrunque medium præfens futurumue cadens. Vera. Si uero necesse est quodcumque fit, ipsum præfens minime transgredi, cum primum illud nactum est, fieri desinit, estq; tunc iam illud quod fiebat. Apparet. Vnum igitur quando senius factum ipsum præfens assequitur, desistit fieri, estq; iam senius. Omnino. An non illo senius est, quo fiebat senius? fiebat autem seipso. Ita. Senius uero iuniori senius? Est. Iunius ergo seipso tunc est unum, quando senius factum, præfens assequitur. Necesse. Ipsum præterea præfens semper uni adest per uniuersum esse. semper enim est præfens quantum est. Quidni? Semper ergo unum est & fit iunius atque senius semetipso. Videtur. Quinetiam longiusne, uel breuius tempus est, aut fit quam ipsummet, an potius æquum? Aequum. Verum quod æquale tempus est, aut fit, eandem agit ætatem. Quid prohibet? Quod autem eandem ætatem implet, neque senius, neque iunius. Nequaquam. Quapropter unum cum æquale tempus ad seipsum & fit & fiat, neque senius, neque iunius seipso, aut est, aut efficitur. Haud sane mihi uidetur. Quo autem modo ad alia se habet? Nescio quid dicā. Hoc tamen potes dicere, quod alia ab uno, si quidem altera sunt, non alterum, plura sunt quam unum. Nam si alterum, unum essent. Altera uero cum sint, plura quam unum sunt, & multitudinem habent. Habent profus, Multitudo autem maiorem numerum, quam unum habet. Certe. Quid uero? ex his quæ ad numerum spectant, quæ nam prius fieri aut facta fuisse dicemus? num quæ plura sunt, an quæ pauciora? Quæ pauciora. Quod ergo paucissimum, primum: Id autem est unum, an non? Imo. Vnum ergo primum factum omnium, quæ numerum capiunt, habent autem cætera omnia numerum: si quidem alia sunt, non aliud. Habent profecto. Primo autem factum prius fuit, alia uero posterius: posterius autem facta, iuniora sunt, quam quod ante factum. Ideoq; alia hoc pacto iuniora, quam unum sunt, unumq; illis antiquius. Certe. Quid autē ad hoc? Num unū effici præter naturam suam potest? uel id potius impossibile? Impossibile. Veruntamen partes habere unum apparuit. quod si partes, principium quoque mediumq; & finem. Planē. Nōne omnium primo principium fit, & unius, & reliquorum cuiusque, ac post principium cætera usque ad finem omnia? Quidni? Fatemur hæc reliqua omnia partes totius atque unius esse? & illud ipsum unā cum fine unum totumq; factum fuisse? Fatemur. Finis tandem, ut arbitror, postremo fit, cumq; hoc simul unum secundum sui naturam completur. Quam ob rem si necesse est unum haud præter naturam suam effici, cū fine simul confectum, postremum omnium naturæ suæ iure perficitur. Apparet. Iunius itaque alijs unum est, aliaq; uno antiquiora. Sic iterum mihi uidetur. Quid autem? principium aut aliqua alia pars siue unius, siue cuiuslibet alterius, si modo pars non partes sit, nōne unum est? si quidem pars existit. Necessarium istud est. Ex hoc sequitur unum

simul cum primo effectu fieri, simulq; etiam cum secundo, ac etiam reliquorum quæcumque sunt, nulli unquam deesse, donec ad extremum usq; percurrans unum totum fiat, non à primo, non à medio, non ab ultimo, non ab alio profus ullo in generatione exclusum. Verum. Eandem ergo unum quam & cætera omnia ætatem agit. quapropter si non præter naturam suam natum est ipsum unum, neque prius, neq; posterius quam cætera, sed simul potius factum est. Ideoq; secundum hanc rationem unum neque senius neq; iunius alijs, neq; alia uno: secundum uero rationem superiorem unum & senius simul & iunius cæteris omnibus, atque e conuerso reliqua cuncta uno. Omnino sic esset. Hoc ergo modo se habet, & tale est effectum. Verū quidnam sentis de eo quod dicitur, fieri unum senius, atque iunius alijs, aliaq; uno, ac etiam neque iunius, neque senius fieri? Vtrum eadem ratione se habet circa ipsum fieri, qua circa ipsum esse habere prædicimus, an aliter? Quid dicam ignoro. Ego autem tantum dicam, quod si quid est antiquius alio, antiquius quo ad illud deinde fieri, quam antea secundum ætatis interuallum fuisset, minime potest: neq; etiam quod iunius est, in posterum iunius fieri. Nā æqualia inæqualibus addita, seu tempori, siue cui libet alteri, eodem interuallo distare quo & antea, illa semper efficiunt. Nihil prohibet. Non igitur id quod est, illo quod unum est, aut antiquius, aut iunius fieri potest: quandoquidem eadem semper distantia ætatis intercedit: sed & est, & fuit hoc quidē senius, illud autem iunius, fit uero minime. Est ut dicis. Ita id quod unum est, cæteris quæcumq; sunt, nunquam uel iunius, uel senius efficitur. Nūquam. Sed aspice posthac num alia quadam ratione & iuniora hæc & seniora fiant. Quanam? Hac inquam. Vnumne antiquius alijs, & alia uno esse constitit? Quid tum? Quandoquidem unum senius est quam cætera, longius quam illa tempus exitit. Quinimo. Aduerte iterū, si quando longiori & breuiori tēpori par tempus adijciamus, num æqua particula discrepabit longius à breuiori, an minore? Minore. Vnum igitur non tanto ætatis interuallo alla deinceps excedet, quanto prius excesserit, sed par tēpus ac cætera sortitū, minus semper quam prius ab illis ætate distabit. An non? Profecto. Nōne quod minus excedit aliquid ætate quam prius, iunius

Quod paucissimum, primum & unū.

Primo omnium principium fit.

Linea tricusubitalis Cubitus additus.

Linea bicubitalis Cubitus additus.

Nam si tricutibito ut longiori, & bicubito ut breuiori, parē cubitū addideris, feceris cum illo quadricubitum, cū hoc uero tricubitum, sed quadricubitū superat tricubitum minore particula, quam tricubitū superat bicubitū. Nam tricubitū superat bicubitū dimidio ipsius bicubiti, & quadricubitū superat tricubitū tertia parte tricubiti, quæ minor est particula, quam dimidiū, quod idē inuenitur in cæteris additis, quibus longiores superat breuiores. Eadē denominata ex longioribus idē faciūt: ut tria superant duo una tertia, & quatuor superant tria una quarta, quæ minor est, quam tertia.

fit quam prius, quo ad illa quibus erat antiquius? Iunius proculdubio. Si illa iunius, an nō illa, si cū uno cōferas, senora q̄ prius erunt: Penitus. Quod ergo iunius ante fiebat, senius fit ad illud quod ante fiebat, eratq; antiquius, est autē nunquam anti- quius, uerum illo semper antiquius fit, illud porrò iuuenescit, hoc cōtrā senescit, quod rursus antiquius, iuniori iunius similiter efficitur. Nam cum ista in contrarium tendant, contraria inuicē fiunt. Iunius quidem seniori senius, senius cōtrā iunius iuniori. Facta uerò fuisse nequeunt. Nā si facta fuissent, non amplius fierent, sed iam essent. Nunc uerò & iuniora, & seniora inuicem efficiuntur. Vnum quidē cæ- teris iunius fit, ex eo quod senius esse apparuit & prius effectum; cætera uerò seniora, quam unū fuit, ex eo quod posteriora facta fuerint. Et secundum eandem rationem cætera quoq; similiter ad unum se habent: quippe cum antiquiora & priora illis facta fuisse apparuerint. Idem mihi quoque uidetur. An non qua ratione neutrum illorum altero uel iu- nius fit uel senius, secundum quod pari numero in- uicem differunt, neq; unū alijs antiquius, aut iunius fieret, neque alia uno? Qua uerò ratione altera sem- per parte differre necesse est priora posterioribus & posteriora prioribus, ex hoc necesse est seniora, & iuniora inuicem fieri, tum cætera uno, tum cæteris unum? Et maximè quidem. Omnibus igitur his de causis unum ex seipso, & alijs senius ac iunius est & fit, rursusq; neque iunius neque senius seipso uel cæteris aut est, aut unquā efficitur. Prorsus. Postquā uerò unum temporis est particeps, seniusq; & iu- nius fieri potest, nō nec præterea necesse est præteri- ti, præsentis atque futuri esse particeps, cum partici- pere tempore: Necessario sequitur. Erat igitur unum & est, & erit: fiebatq; & fit, & fiet. Quidnā: Esset quoq; illi aliquid & illius, eratq; & est & erit. Ma- ximè. Ideoq; scitētia de illo esset, opinioq; ac sensus, quippe cum & nos in præsentia hæc de illo uniuersa tractemus. Rectè ais. Nomen item ac sermo ipsi ad est, nominaturq; & dicitur. Et quoties quoque huius- modi circa alia reperiuntur, circa unum quoq; exi- stunt. Omnino quidem sic se res habet.

Tertia sup- positio, hoc est, si unum consideratur sub esse.

VERVM, tertio iam iterum disseramus, num unum sit quædam modum supra diximus: nū- quid igitur necesse est ipsum cum sit unum, & multa, atque iterum, neque unum, neque multa, & par- ticipans tempore, quia unum est, essentia participare aliquando: quia uerò non est, nō participare ali- quando: Necessarium hoc est. Num possibile est cū participat, tunc minime participare: uel cū non par- ticipat, participare: Impossibile. In alio itaque tem- pore particeps, in alio uerò est expers. hoc enim mo- do duntaxat fieri potest, ut particeps atque expers eiusdem sit. Probe. Nunquid est id tempus quando accipit esse, & quando esse amittit: aut quo pacto esse potest, ut aliquando idem habeat, aliquando uerò non habeat, nisi alias id capiat, alias autem amittat. Non aliter. Accipere essentiam, nō nec fieri appella- las: Equidem. Essentia uerò priuari, nō nec destrui. Et maximè. Vnum igitur, ut uidetur, assumens atq; deponens essentia, fit & interit. Necessarium. Cūq; unum & multa sit, siue cū sit, siue cū interit, nō nec quando sit unum definit esse multa, quando uerò multa, definit esse unum: Valde. Eecum fiat unum & multa, an non disgregari & congregari oportet? Oportet. Quinetiam quoties dissimile simileq; effi- citur, nō nec assimilari, & ut ita dicam dissimilari

oportet? Imo. Et quando maius & minus atque æquale, crescere, decrescere, atque æquari: Sic est. At quoties ex motu in quietem, uel ex quiete in motū transit, oportet hoc nō in tempore esse. Quoniam ratione? Cum scilicet prius fiaret, moueri postea: cumq; antea moueretur, deinde consistere. Etenim absq;e transmutatione hæc pati nequit. Nequit. Tempus uerò nullum est, in quo quippiam sic ha- bere se possit, ut simul neq; stet, neq; etia moueatur. Nullum. Verū tamen neq; transit absq;e transmu- tatione. Haud consentaneum esset. Quando ergo transit, neq; enim dum stat, neq; dū mouetur transit, neque dum in tempore est. Nō cerè. An est hoc mi- rabile quiddam, in quo tunc est cum transit: Quid- nam? Momentum indiuiduum inquam. Hoc enim momentum certum quiddam significat, ex quo in utrunque transitur. Neque enim ex statu, dum stat, neque ex motu, dū mouetur, adhuc transit. Verum momentanea ipsa natura atque mirāda, media mo- tui quietiq; interponitur, ac nullo prorsus in tēpore est, nec non in hanc atque ex hac, quod motum est, transit in statum: & quod quieuit, in motum. Appa- ret. Vnum itaque, si quidem stat atque mouetur, in utraque proculdubio transit. Solo enim hoc modo utraque facit. Transiens autē, momento indiuiduo transit. Cumq; migrat, nullo in tempore est, neque stat tunc, neq; mouetur. Minime. Nūquid eodē mo- do ad cæteras mutationes sese habet? quādo ex ipso esse in interitum migrat, uel ex non esse in ipsum fie- ri, medium tunc fit quorundam motuum ac statuum, nec est tunc neque non est, neque fit etiam in- terit: Videtur. Eadem quoque ratione ex uno mi- grans in multa, & è multis in unum, nec unum est, neque multa, nec congregatur, neque disgregatur; & ex simili in dissimile, rursusq; ex dissimili in si- mile migrans, nec simile, neque dissimile, neque assi- milatum, neque ut ita dicam, dissimilatum, & ex paruo in magnum, & in ipsum æquale, & contra- ria transiens, non paruum, non magnum, non cre- scens, non decrescens, non adæquans. Non uidetur. Hæc igitur uniuersa unum si est, patitur. Quidnā?

Inuenitur momentum & instans.

Momentum modicum motus & quietis.

AN non considerandum præterea alia quid pa- tiantur, si unū est: Considerandum. Dicamus igitur unum si est, alia ab uno quidnam pati oportet? Dicamus. Nō nec quia alia sunt, quā unum, nō unum sunt: alioquin alia quā unum nō essent. Probe. Nō tamē penitus uno priuata sunt, sed quō- dammodo uno participant. Qua ratione? Quoniam alia ab uno, ex eo quod partibus constant, alia sunt quā unum: nisi enim partes haberent, unum peni- tus essent. Rectè. Partes autem, eius quod totum est, partes esse asseruimus. Asseruimus planè. Atqui to- tum ipsum unum ex multis esse oportet, cuius par- tes sunt, quæ partes appellantur, quælibet enim par- tium non multorū pars, sed totius existit. At quo- modo istud? Si quid multorū pars esset, quibus ipsum in esset, & sup̄sp̄us quodammodo esset pars, quod est impossibile, & aliorum cuiusq;: siquidē omniū. Vnius enim nō existens pars, uno excepto aliorū omnium erit: atq; ita inuisiuiusq; pars non erit. Non existens uerò pars cuiusq;, nullius ex mul- tis erit. Et, si nullius est, esse quicquā istorū omniū, quorum nullius uel pars, uel aliud quicquā est, im- possibile erit. Apparet quidē. Non ergo multorū, nec omnium pars est quæcunq; sit pars, sed unus cuiusdam ideæ, & unius cuiusdā quod totum uoca- mus, factum ex cunctis unum atq; perfectū. Huius

Quarta sup- positio.

Pars non est multorū, sed totius.

quælibet enim pars non erit.

inquam pars est, quæcunq; sit pars. Omnino quidem. Si ergo alia partes habent, toto atque uno participant. Maxime. Vnde unum totum perfectum partes continens, alia ipsa ab uno esse necesse est. Necesse. Quinetiam de unaquaque parte eadem ratio est. Etenim huius unius participare esse oportet. Nam si singulæ illarum pars est, hoc ipsum quod dicitur singulæ, unum quodammodo significat. distinctum enim quiddam ab alijs, & secundum seipsum existens significat, si modo singulæ sunt. Recte. Erit autem unius participes, si aliud quiddam quam unum fuerit: alioquin haudquaquam participaret, sed ipsum unum erit. At uero unum esse aliquid, præter ipsum unum nihil potest. Nihil. Participare autem uno necesse est, & totum simul & partē. Ipsum namque unum totum erit, cuius partes sunt partes singulæ: singulæ uero partium, pars totius, quæcunq; pars totius existat. Sic est. Nonne igitur quæ alia sint, quam unum, uno participant omnia quæ participant? Quidni? Alia uero quam unum multa quodammodo sunt. Nam si alia præter unum, nec unum tamen, nec plura uno essent, penitus nihil essent. Nihil sanè. Postquam autem plura uno sunt, quæ unius partis, unius totius participia sunt, nonne necesse est multitudinem infinitam esse ipsa participata uno? Quoniam pacto? Hoc planè. Aliud quiddam quam unum ista sunt, neque etiã uno participant tunc cum primum uno participant. Certè. Nonne multitudines sunt, in quibus non inest unum? Multitudines certè. Quod si uel limus intelligit ipsa esse ipsi aliquid, quam minimū excerpere, an non necesse erit illud extractum, utpote quod unius est expers, multitudinem esse, non unum? Necesse. Nonne tibi sic semper consideranti ipsam secundum seipsam alteram speciei naturam, quantumcumque illius in se experis, infinitum multitudine semper occurret? Et maxime quidem. Veruntamen postquam una quælibet pars effecta est, terminum iam partes inuicem, & ad totum habent: nec non ad partes totum. Valde quidem. Itaque alijs, quam uni contingit, ex ipso uno, & ex seipsis iam in uno communicantibus, alterum quiddam in ipsis fieri: quod quidem terminum inuicem præbuit, natura autem illorum secundum seipsam infinitatē. Manifestum est. In hunc itaque modum alia quam unum tota, tum etiã secundum particulas, & infinita sunt, & termino quodam participant. Prorsus. An non igitur similia dissimiliaque inuicē & sibiipsis: Quæ obrem? Quæ quidem infinita sunt secundum ipsorummet naturam, omnia idem quodammodo ex hoc inuicem patiuntur. Patiuntur. Item quæ cuncta participat termino, ex hoc quoque idem omnia patiuntur. Quidni? Quæ tamen illis conueniunt, ut ita sint simul & infinita, quæ sunt contrariæ passionēs, quam maxime fieri potest, dissimilia sunt. Nimirum. Ergo secundum alterutram rationem ipsa sibi met, & inuicem similia erunt, secundum utranque uero utrinque, quam maxime contraria atque dissimilia. Constat. Sic igitur alia eadem sibiipsis & inuicem, similiaque & dissimilia erunt. Erunt. Ac rursus eadē & altera, agitataque & stantia, ceterasque contrarias rationes suscipiētia. cætera quæ accidunt his, quæ alia sunt quam unum, facile reperiemus, postquam hæc iam nobis constant. Rectè dicit.

Quinta sup-
positio.

QUID igitur non hæc tanquam perspicua prætermittemus, dispiciemusque rursum, si quidem unum est, cætera quæ unum non sunt, num non isto pacto habent, an isto solum? Prorsus. Prin-

cipio igitur uideamus, unum si est, cæteris quid euenire necesse sit. Videamus. An non seorsum quidē unum ab alijs, seorsum alia erunt ab uno? Cūnam? Quia nihil est præter ista, quod aliud quidem sit, quam unum, aliudque quam alia. uniuersa quippe comprehensa sunt, cum unum & alia dictū est. Vniuersa. Quare nihil præter hæc restat, in quo uelut eadē in sede & unum & alia consistant. Nihil prorsus. Nunquam igitur in idem unum aliaque concurrunt. Nunquā. Seorsum ergo. Seorsum. Dictum præterea fuit ipsum reuera unum partes nullas habere. Quomodo enim habere posset? Neque totum igitur unum alijs inerit, neque eius particulæ, si quidem seorsum est ab alijs, nullisque particulis constituitur. Ita est. Nullo itaque modo alia uno participant, cū neque totum ipsum, neque partem eius capiant. Nullo ut uidetur. Atque idcirco alia nullo pacto unum sunt, neque in seipsis unum aliquid habent. Minime. Vnde nec multa sunt alia. Etenim si multa essent, unum quodque illorum, utpote pars totius, unum esset. Nunc autē non unum, non multa, non totum, non partes, alia sunt, postquam nihilo unius participant. Probè. Quapropter nec duo, nec tria sunt, nec unum illis inest. siquidem unum prorsus orbantur. Sic est. Itaque nec similia, neque dissimilia, nec eadem sunt alia uni, neque illis similitudo ac dissimilitudo inest. Si enim similia atque dissimilia ipsa essent, ex eo quod in seipsis similitudinem & dissimilitudinem haberent, duas utique contrarias inuicem species tã ipsa alia, quam unum in seipsis comprehenderent. Apparet. Ac fieri non potest, ut quæ nullo participant, participant duobus. Non certè. Neque ergo similia, neque etiã dissimilia sunt, duo quæcunq; ab uno alia. etenim si similia, uel dissimilia sint, una quadam altera specie participant: & si ambo, duabus quibusdam contrarijs speciebus, hæc autē impossibilia esse patuit. Vera dicit. Non igitur eadē, non altera, non agitata, non quieta, non orientia, non pereuntia, non maiora, non minorā, non æqua, non denique aliud quicquam huius generis accidet. Nam si quid tale susceperint, unoquoque & duobus, & tribus, partibusque & impari partibus, quod esse impossibile uidimus, cum uno per omnia sint destituta. Verissima hæc sunt. His ergo de causis, unum si est, omnia est unum, & nihil est, & ad se ipsum, atque ad alia eodem modo. Omnino sic se res habet.

AT uero si unum non sit, quid contingat nonne post hæc considerandum est? Considerandum. Quæ nam hæc suppositio est, si unum non est? Num aliquo differt ab ista, si non unum non est? Differt sanè. Num solummodo differt, uel etiã omnino contraria est hæc, si non unum non est, illius, si unum non est? Contraria omnino. Quid autē? si quispiam dixerit, si magnitudo non est, uel paruitas non est, uel aliud quicquid huiusmodi, nonne in singulari inuicē quod aliud quiddam dicit ipsum non ens? Omnino. Nonne igitur nunc declarat, quod alterum quiddam præter alia ipsum non ens dicit, quado dicit, unum si non est, intelligimus quia quid dicit? Intelligimus. Primum igitur aliquid quod cognosci potest, exprimit: deinde alterum quam alia, cū ait unum, siue esse illi adiacens, siue non esse. nihilominus cognoscitur quid non esse dicatur, quodque differēs quiddam est ab alijs. an non? Necesse. In hunc itaque modum à principio dicendum, unum si non est, quid esse oportet. In primis itaque ipsi hoc oportet accidere, ut uidetur, esse uidelicet quandā eius scientiam, aut nihil intelligere

nos quid dicamus, quando unum si non est, proferimus. Vera loqueris. An non & alia altera esse, quam illud, uel neque illud alterum quod alia praedicari? Maximè. Ergo diuersitas quoque praeter scientiam illi adest, neque enim aliorum diuersitatem dicit, quando unum alterum, quam alia uocat, sed suis ipsius diuersitatibus. Apparet. Quinetiam ipsius illius, & alicuius, & huius, & huic, & horum, atque omnium huiusmodi particeps ipsum non ens dicitur. Neque enim unum dicitur, neque ab uno alia, nec illi quicquam esset, nec illius quicquam, neque aliquid appellaretur, nisi particeps cuiusdam, aut quorundam huiusmodi sit. Rectè. Esse tamen unum, nisi existat, impossibile est: participare uero multis, nihil prohibet. Sed & necesse est, si quidem ipsum unum illud duntaxat, nec aliud non est, quod si nec unum ipsum, nec illud, non erit, sed de alio quodam sermo habetur, nihil pronunciarì oportet. sin autem unum illud duntaxat, non aliud praesupponitur non esse, & ipsius illius, & aliorum multorum particeps esse dicendum est. Et maximè quidem. Quamobrem dissimilitudo illi est ad alia: nam cum alia altera sint, quam unum, extranea esse oportet. Oportet. Extranea uero nonne aliena? Quidni? Aliena autem nonne dissimilia sunt? Dissimilia planè. Atqui si uni dissimilia sunt, dissimili dissimilia erunt. Planè. Aderit itaque & uni dissimilitudo, secundum quam alia ipsi dissimilia sunt. Videtur. Et si illi dissimilitudo ad alia competit, nonne ad se ipsum similitudo conuenit? Quònam modo? Si uni in se dissimilitudo ad unum, haud sanè de huiusmodi quodam ut de uno sermo haberetur, neque suppositio de uno, sed de alio quopiam fieret. Prorsus. At isthuc non decet. Non certè. Ob hanc causam oportet uni similitudinè ad se ipsum adesse. Oportet. Item nec æquale alijs est. Etenim si æquale esset, iam profecto etiam simile illis secundum æqualitatem existeret. Vtraque uero hæc impossibilia, cum unum minimè sit. Impossibilia. Postquam uero cæteris æquale non est, nonne & alia necesse est illi æqualia nequaquam esse? Necesse. Quæ autem non æqualia, inæqualia sunt. Inæqualia. Inæqualia uero inæquali curpiam inæqualia sunt? Cerrè. Vnde & inæqualitatis particeps unum apparet, secundum quam cætera ipsi inæqualia sunt. Particeps profecto. Cæterum ad inæqualitatem magnitudinis ac paruitatis attinet. Et magnitudo ergo & paruitas tali uni conuenit. Videtur. Magnitudo rursus & paruitas semper inuicem distant. Distant. Ideoque medium quiddam semper interuenit. Sanè. Num reperis mediū aliud inter hæc praeter æqualitatem? Nullum aliud. Cuiuscunque igitur magnitudo & paruitas accidit, accidit quoque æqualitas horum ob utriusque mediū. Constat. Vni igitur dum non est, æqualitas, magnitudo, & paruitas accedere uidentur. Videtur. Praeter ea & essentia participare quodammodo ipsum oportet. At quomodo? Habere se ipsum oportet eo modo quo diximus, nisi enim sic sese haberet, haudquaquam uera diceremus, dum unum non esse fatemur. Sin autem uera, manifestum est, quod ea quæ sunt, proferimus nonne? Sic est. Cum uero nos uera praedicare diximus, necesse est, ut ea quæ sunt, asserere nos profiteamur. Necesse. Est ergo unum, ut uideatur, non ens, si enim non sit non ens, sed aliquid ipsius esse remittat ad hoc, ut non sit, statim erit ens. Omnino quidem. Oportet igitur ut non ens, esse non ens, uelut uinculum ipsum non esse habeat, si debet non esse: quemadmodum contra ens ipsius essendi uinculum habet

ipsum non esse non ens, ut perfectè rursus esse liceat. Ita enim ipsum ens maximè erit, & ipsum non ens maximè non erit, si ipsum ens quidem participet essentia essendi ens, non autem essentia essendi non ens, si omnino esse debeat: ipsum uero non ens non participet essentia non essendi non ens, sed essentia non essendi ens, siquid non ens penitus uideri debeat. Verissima hæc sunt. Nonne igitur postquam ens non essendi particeps est, & non ens ipsius essendi particeps, unum quoque cum non sit, ipso esse participare necesse est ad hoc, ut uere non sit? Necesse. Essentia igitur adesse uideatur uni si non sit. Videtur. Atqui non essentia rursus, si quidè minime sit. Quidni? Num potest aliquid, quod certo quodam modo affectum, sic habere se dicitur, non sic se habere, cum nondum ex huiusmodi habitu transmutatū sit? Non potest. Quodcumque igitur sic se, & non sic se habet, mutationem quandam patitur. Patitur. Mutationem uero motumne, an aliud quiddam esse dicemus? Motū. Vnum autem nonne & ens & non ens apparuit? Apparuit. Ergo & sic, & non sic se habes. Videtur. Vnum ergo non ens moueri uideatur, siquidè mutationem ex ipso esse in non esse recipit. Patet. Enim uero si nusquam in natura rerum adest, cum non sit, non utique aliunde aliò migrare potest. Quo pacto enim posset? Non ergo mouetur ex eo quod transcat. Minime. Neque tamè in eodem uersetur. Etenim ipsum idem nusquam attingit, ens nanque ens ipsum idè, non ens autè in aliquo eorum quæ sunt, esse impossibile est. Impossibile certè. Non ergo unum cum non sit, in eo uersari in quo minime est, unquam posset. Nunquam. Neque etià alteratur unum ab seipso, neque ens, neque non ens, haud enim sermo de uno ulterius haberetur, si quidem à seipso alteratum fuisset, uerū de alio quodam praeter unum. Probè. Si neque alteratur, neque in eodè reuoluitur, neque progreditur, quònam pacto mouebitur? Nullo. Quod uero moueri nequit, quietem agere necesse est, & quod quiescit, consistere. Necesse. Igitur unum si non est, stat atque mouetur. Videtur. Quinetiam si mouetur, necesse est proculdubio alterari, quatenus enim quid mouetur, eatenus non eodè modo quo prius, sed alio sese habet. Planè. Ergo unum dum mouetur, etià alteratur. Profecto. Veruntamen nullo modo motum, nullo modo alteratur. Nullo penitus. Quam ob rem unum quod non est, quæ quidè mouetur, absque dubio alteratur, quæ uero non mouetur, minime alteratur. Minime. Ideoque unum si non sit, alteratur: atque etià minime alteratur. Constat. At quod alteratur, an non alterū, quam antea fieri, pristinumque habitū exuere oportet? quod uero non alteratur, neque fieri, neque etià interire? Necessariò sequitur. Vnde unum quod non est, quia alteratur, efficitur ac perit: quia uero non alteratur, nec fit, nec interit. Atque ita & fit pariter atque interit, rursusque neque fit, neque interit. Sic est.

RURSUS iam ad principium redeamus, liquet inspecuri utrum hæc deinceps, quæ admodum hæcenus, an aliter esse uideatur. Operæ precii hoc est. Nonne iam differuimus quid circa unum accidat, si ipsum minime sit? Differuimus. At quoties non ens proferimus, nihil aliud nobis significat, quam essentia absentiam ab illo quod quidem non esse pronunciamus. Nil aliud. Verum quædo dicimus non esse aliquid, aliquo modo ipsum non esse intelligimus aliquo modo esse? An potius hoc ipsum, non est, quoties pronunciat, simpliciter significat quod nullo prorsus modo usquam est: & cum non

Si res sit, & oratio ex ea uera est, si oratio ex res sit, & res uera.

Septima suppositio.

Non ens.

Non ens sim
pliciter esse
no potest,
neq. essentia
attingere.

fit, nulla ex parte est essentia capax. Absolute id significat. Neq. ergo esse ipsum non ens poterit, neq. alio quoquam modo essentiam attingere. Minime. Fieri autē & intrinse nū aliud est, quā illud quidem essentiam accipere, hoc autem amittere. Nil aliud. Ergo cui nulla huius pars conuenire potest, nunquam aut accipit ipsam, aut amittit. Nūquam. Vni ergo postquam nullo modo est, neque nancisci, neq. abijcere, neque alio pacto essentiam capere conuenit. Decens est. Non itaque intrinse ipsum unū cum non fit, neque fit, utpote quod nulla ex parte est essentia capax. Non uidetur. Neque rursus alioquo pacto alteratur. Iam enim & fieret, & periret, si hoc pati posset. Verum. Si minime alteratur, an non etiam necesse est nequaquam moueri? Necesse. Neq. tamen stare alibi quod nullo modo est, asseremus: quod enim stat, in aliquo eodem semper esse oportet. Quidni? Sic plane ipsum non ens, nūquam aut stare, aut moueri fatebimur. Nunquam. Præterea nihil ex ijs quæ sunt, illi adest. Iam enim essentia participaret, utpote quod alicuius existentis esset particeps. Manifestum est. Non magnitudo igitur illi, non paruitas, non æqualitas accidit. Non profecto. Sed nihil magis similitudo, aut diuersitas illi, uel ad alia, uel ad seipsum aderit. Nequaquā uidetur. Num & alia uullo modo illi esse poterunt, quū nihil prorsus ipsi esse queat? Haud licet. Quapropter alia non similia illi, non dissimilia, non eadem, non altera sunt. Non sanē. An uerō ipsum quod illius, uel ipsum quod illi, uel quid, uel hoc, uel huius, uel alterius, uel alteri, aut quondam, aut deinceps, aut nunc, seu scientia, siue opinio, siue sensus, an sermo, an nomē, an aliud quoduis ex ijs quæ sunt, circa ipsum quod minime est, existet? Minime. His igitur rationibus unū si non est, nullo prorsus modo aut usquam sese habet. Non sanē uidetur ullo modo, aut usquam sese habere.

Supposito
octaua.

EST N E iterum disputandū, unum si non est, quid alijs præter unū euenire oporteat. Disputandum. Primum igitur ista alia, aliquid esse oportet, nisi enim alia sint, haud sanē de ipsis alijs differetur. Sic est. Et si de alijs sermo fit, alia profecto altera sunt, an non idem tu aliud & alterum uocas? Equidem. Alterū nōne ab altero alterum, & aliud ab alio aliud esse dicimus? Vtique. Ergo ipsis alijs si modo alia futura sunt, aderit aliquid à quo alia erunt. Necesse. Quidnam id potissimum erit? Ab uno quidem alia non erunt, cum illud minime sit. Non certē. Inuicem itaque alia sunt. id enim solum restat, alioquin à nullo alia futura sunt. Rectē. Idcirco secundum multitudines singula inuicem alia sunt. Etenim secundum unum nequeunt, non existente uno. Verum quilibet, ut uidetur acruus illorum, multitudine infinitus existit. Et si quod minimum appareat, quispiā sumplerit, uelut in somno repente pro eo quod unum uisum fuerat, multitudo occurrit: & pro eo quod minimum apparuerat, quā maximum iam si ad illa dissecta conferas, apparet. Rectissime. Talibus, inquam, acruis diuersa inuicem alia præter unum erunt, si non existente uno, alia sunt. Quā maxime. An non plures acruerunt, quorum quilibet unus prima fronte uidebitur, nullus tamen unus erit, cum ipsum unum minime sit? Certē. Numerus item illorum aliquid esse uidebitur: si quidem & unum quodlibet, cum tamen multa sint. Valde quidem. Paria præterea, & impariā falsō uidebuntur, uno prorsus absente: Falsō.

Quod insuper exiguum in illis primo uidebitur, ut dictū est, e uestigio quā maxima, & quā plurima quo ad singula parua, quæ etiā multa sunt, se nobis ostētat. Quid prohibet? Quinctiā acruus quisq. equalis multis paruicis: acruus esse uidebitur. Nam haud liquido ex maiori in minus trāsisse uideretur, nisi prius in mediū peruenisse uisus esset. hoc autem phantasma quoddā æqualitatis erit. Verisimile est. Nōne ad alium acruum terminū habens, ipsum ad seipsum neq. principium, neq. medium, neq. finem habet? Qua de causa? Quia semper cū quis horum aliquid intelligentia contuetur, ante principium semper aliud occurrit principium: & post finem, alter semper finis subsequitur: nec non in medio, alia semper interiora, quā medium, semperq. minorā, ob id quia nequit unum aliquid in his accipi, cum unum minime sit. Verissima loqueris. Discepi deniq. necessarius arbitror, ut dispersum, quod cunctum intelligentia quis assumpserit. semper enim acruus unius expertus accipitur. Proculdubio. Nōne hoc tale minus & obtuse prospicienti unū apparet? Necesse. Cominus autem & acute intelligenti unum quodq. multitudine infinitū: si quidem ab uno non existente deseritur. Præ cæteris necessarium hoc est. In hunc itaq. modū infinita, & finem habentia, & unum, & multa quælibet alia apparere oportet, si non unum, sed alia præter unum sunt. Oportet utique. An nō similia quoq. & dissimilia uidebuntur? At quomodo? Nam cū uelut adumbrata emimus prospicienti unum, appareant omnia, in eodem aliquo communicare, similiaq. esse uidebuntur. Prorsus. At uerō propius accedenti, multa & altera, atq. ipso diuersitatis phantasmate altera sibijpsis & dissimilia. Sic accidit. Similes itē atq. dissimiles ipsos acruos, cū sibimet, tum inuicē apparere necesse est. Et maxime quidē. Nōne etiā eosdem & alteros inuicē, & cōiugos sibi, & seorsum à seipsis, omnibusq. motibus agitato, & undiq. permanentes, orientes & occidentes, ac neutra, omniaq. huiusmodi, quæ quidem percurrere facile nobis esset, si uno non existente multa fuerint? Verissima narra.

REDEVNTE S iam iterū ad principium, dedaremus, unū si non est, quidnā alijs præter unū euenturū sit. Dedaremus. Principio igitur unū alia non erunt. Quomodo enim? Neq. tamē multa. In ijs enim quæ multa sunt, inest & unum. Etenim si nullum illorum est unum, cuncta nihil sunt, quapropter neq. multa. Vera loqueris. Cum itaq. unū haud inest alijs, nec multa, nec unum sunt. Non plane. Neq. etiam apparent unū, aut multa. Curnam? Quoniam alia cum ijs, quæ non sunt, nullum prorsus commercium habent, neque quicquā ex ijs quæ minime sunt, ad aliquid aliorum attingent, nulla pars ijs quæ non sunt, adest. Verum. Neque igitur opinio de eo quod minime est, nec phantasma cæteris inest, neque ullo modo id quod non est, ab alijs opinione concipitur. Non certē. Quapropter si unum non est, nihil aliorum opinione concipitur, aut unum, aut multa esse. Nam absque uno multa opinari penitus impossibile. Impossibile nimium. Ergo si unum non est, alia neq. sunt, neq. opinione etiam cogitantur unum, aut multa esse. Non uidetur. Unde neq. similia, neq. etiā dissimilia. Non. Neq. etiā eadem, aut altera, neq. contigua, neq. seiuicta, neq. reliqua quocunq. in superioribus tanquam quæ ad ipsa alia spectare uiderentur, enarrauimus, neque unum alia, nec esse alia uidentur, unum si non est.

Nona suppo
sicio.

Vera. Nonne ut summatim loquar, si dixerimus, unum si non est, nihil est, recte dicemus? Et maxime quidem. Hoc itaque dictum à nobis sit, atque illud præterea, quod ut uidetur, unum siue sit, siue non sit, tum ipsum, tum etiam alia ad sese, atque inuicem omnia omnino sunt atque non sunt, apparentque insuper, & non apparent. Verissima quidem hæc sunt.

PHILEBUS PLATONIS,

VEL, DE SVMMO BONO.

MARSILII FICINI ARGUMENT.

Summum bonum.

HVIUS libri propositum est, de summo animæ bono discutere, quod quidem summum bonum, cum conditione quadam dicitur, cum ipsum rerum omnium principium summum bonum absolute dicitur. De hoc igitur, quod cum conditione bonum, hoc in libro: de eo quod absolutum, in Parmenide disputatur. Ab absoluto autem hoc manat, quemadmodum lumen quoddam ab ipso luminis totius fonte dependet. Quamobrem in Phadone & Theæreto dictum est à Platone summum animæ bonum Dei similitudinem esse, Nihil uero solis sit simile, nisi quoad luminis ipsius infusione. Unde & animæ bonum erit integra diuini luminis consecutio. Id lumen in mente primo, in uoluntatem deinde descendit. In mente ueritas, in uoluntate gaudium: in mente ambrosia, in uoluntate nectar, à Platone hic & in Phædro cognominantur. Itaque summum hominis bonum in sapientiæ uoluptatisque mixtione locauit. Sed ante in sola uel sapientiæ, uel uoluptatis ratione beatitudinem consistere posse negauit, ex eo quod triplex boni summi conditio in neutro reperitur. Ea est, ut summo opere perfectum sit, & sufficiens, & expectandum. Perfectum, quia nihil sibi deest. Sufficiens, quia nihil deest illi quod ipsum capit. Expectandum, quia in illo & ex illo est, quicquid appeti potest. Unde quia perfectum, sufficiens: quia sufficiens, expectandum. Sanè quia sibi fat est, alteri sufficit: quia sufficit alteri, desiderat ut altero. Hæc neque soli sapientiæ, neque uoluptati, sed mixto cuidam extraque competere demonstrantur. ubi de uoluptatis & sapientiæ genere, origine, & quæ natura permulta dicuntur, de infinito & termino, de composito & compositionis principio. Ac demum concluditur summum in natura bonum, & absolutum, esse mensuram uniuersorum, hoc est totius nature principium. Summum uero bonum mentis & animæ esse illius primi possessionem, quæ mixtionem ex sapientiæ & uoluptate per ueritatem, commensurationem, & pulchritudinem continet. Quapropter in primo bonorum gradu rerum omnium mensura ponitur: in secundo ueritas, & commensuratio, pulchritudo: in tertio mens sapientiæ: in quarto scientia, ars, & opinio: in quinto temperata uoluptas. Beatusque uir dicitur, qui & sapientiam diuino modo adeptus est, & humanorum peritiam scientia quadam & arte & opinione constantem, gaudio contemplationis totus exultat, uoluptati sensum extensus se committit, quatenus sapientia scientiæque & gaudium impedimentum inde nullum accipiunt. Introductio ad dialogum eiusmodi est. Cum multa de summo bono ultra citroque Socrates Philebusque contulissent, atque esset Philebus iam disputando defessus, Protarchus nuper aduenienti gratulatus est, annuitque, ut prouinciam in disputando sibi susciperet. Protarchus utpote adulescens subito est assensus. Ad quem conuersus Socrates, Considera, inquit, quam tutelam suscipias, neque temere ad disputationem properes. Imo audi utriusque sententiam prius, & eam quæ tibi recta ratione examinanti probabilior appareat, accipe defendendam. Sed iam ad dialogum ueniamus.

SOCRATES, PROTARCHVS, PHILEBUS.

VIDE, ô Protarche, quem nunc à Philebo sermonem accepturus sis, & contra quem potius, sicuti parum tibi arideat, pugnaturus. Visne utramque sententiam in summam redigamus? PROT. Volo equidem. SOC. Philebus quidem inquit animantibus omnibus bonum esse læ-

titiam, uoluptatem, delectationem, cæteraque huius generis omnia. Nostra autem aduersus illum disceptatio est, ut non ista quidem, sed sapere, intelligere, meminisse, & quæ hæc cognata, opinio recta, uerique rationis discursus, meliora & potiora sint, quam uoluptas omnibus quæcunque horum capacia sunt, eorumque adeptio maxime omnium utilis sit, & præsentibus, & futuris. An non hæc utriusque sententia Philebo fuit? PHIL. Et maxime quidem. SOC. An suscipis, ô Protarche, eam quæ tibi nunc oblata est disputationem? PROT. Neceesse est me illam suscipere, quandoquidem Philebus pulcher ille defessus est. SOC. Oportet equidem quid in his uerum sit, omni studio definire. PROT. Oportet sanct. SOC. Age igitur, præter hæc id insuper asseueremus.

PROT. Quidnam? SOC. Quod uterque nostrum habitum quendam & affectionem animi, quæ cunctis hominibus uitam exhibere beatam possit, demonstrare conetur. Nonne? PROT. Certè. SOC. Et uos quidem habitum affectionemque lætandi, nos autem sapiendi. PROT. Sic est. SOC. Si quis uero habitus præstantior utroque horum uideatur, idemque uoluptati cognator sit, ac stabilimentum uitæ præstet, nonne utriusque superabimus nos, uoluptas autem sapientiam superabit? PROT. Profecto. SOC. Sin autem sapientiæ sit is propinquior, uincet utriusque sapientia uoluptatem, uoluptas contra succumbet. Nisi ista conceditis? PROT. Mihi quidem concedenda uidentur. SOC. Philebo autem quidnam uideatur? PHIL. Mihi sanè uoluptas præstare uideatur, semperque uidebitur. Ipse autem uideris, ô Protarche.

PROT. Cum iam iam nobis Philebe concesseris disputationis officium, haud amissum apud te assentiendi Socrati, uel dissentiendi potestas erit. PHIL. Vera dicis. Ego uero purgatum me uolo, testemque deam aduoco. PROT. Et nos quoque testes erimus, te ista que dicis dixisse. Verum nos deinceps, ô Socrates, uel uolente Philebo, uel quomodo uocumque uis, absolute conemur rem. SOC. Conemur ab ipsa dea exordientes, quam hic uoluptas nuncupari quidem, sed uersusimili ei nomen esse uoluptatis, inquit. PROT. Rectè fecit. SOC. Reuerentia uero mihi semper erga deorum nomina est, non humana quædam, sed maximum quemque timorem exuperas. Et nunc quidem Venere, quemadmodum ipsi gratum est, sic appello: uoluptatem uero rem esse uariam scio: Sed ab ea, ut dixi, principium facientes, quam habeat naturam, inuestigare debemus. Rem unam quidem adimus: formas tamen uarias admodum, & inuicem quodammodo dissimiles habet. Vide enim delectari dicimus intemperantem hominem. Sed & temperantiam temperantem, delectari insipientem insipientibus opinionibus, ac uana spe undique plenum. Sed & sapientiam sapientem, quas quidem uoluptates si quis dissimiles esse neget, insipientes esse merito uideatur. PROT. Hæc quidem, ô Socrates, ex contrariis rebus proueniunt, non sunt tamen ipsæ contrariæ. Qui enim uoluptas uoluptati rerum omnium maxime similis non sit, cum sit eadem ipsa sibi? SOC. Enim uero, ô beate, neque color à colore, ex eo quod color uniuersique est, differat, at uero nigrum alio præter quam quod differat, etiam contrarium esse nouimus omnes. Quinetiam figura figuræ eadem genere ipsa in uniuersum est: partes autem generis eius, aut in immensum inter se differunt, aut contrariæ sunt etiam, cæteraque huiusmodi multa reperiemus. Quam ob rem noli huic

Venus uoluptas.

Plures modi delectandi.